

Paulunê papia namatanja gêdênj lau KORINTI

Paulunê papia namatanja gêdênj lau Korintja nec nac tau keto binj, tanj kélênsônj lau buña e sêsa nênj lênj to sêkênj gêwiñ kwalec nanj. Binj amboac tonanj kélênsônj gôlôac, tanj Paulu kêwaka sa anja malac Korint nanj gêwiñ. Gêdênj têm nac tau gêmoa nê, Korint tonanj lau Helen nênj malac to sêcluj towae tenj kêsa panj wanj gamênj-gamênj nalênj, tec lau jaba toê-toê sêja sêmênj-sêja sêmênj njapanj, ma gagedô taêsam jasênjgônj malac tau kêtuj têlê. Lau Rom sêjanjo sugac, tec sêkênj kêtuj gamênj Akaija namalacsêga. Binj amboac tec kêlainj Korintwaganênj waenj kêtuj tapa gêja gebe malacm têtulu genj sêjac njawae e têtuj awa njatau. Lau mêtê tokauc êsêac, tec sêkwê nênj andu to sêmasanj nênj gênj njagêdo samob e njakatu njajam êndu. Binj mockainjona to sec ôlinj njakalacga gêjam sêga anja malac tau. Sêjam sakinj gêdênj anôtôi jaba njanô lasê.

Binj tanj kêkênj wapac Paulu tau ma gebe êkôninj enj tanj nanj, tonec gebe Gôlôac Korintga gêwa tau kêkôc-kêkêc. Lau buña têtuj palê gêdênj sec ma sêmêtôc lau tobijnj jageo, go binj lauo to gêc sênam taunja ma semoa sêwiñ taunja to binj njalêlhm epenja ma Gôlôac Dabunj njagôlinj to njanô anja Njalau Dabunj nê ma binj njacmatê dêndi sanja. Paulu kêpuc binj tonanj naj nam e kêkip sa tonjanôgenj ma ketoc Njawae Njam kêmêtôc binj lensônj tau nalênj.

Anja môkêlatu 13 enj kêwaka têtac êwiñ taunja sa gebe Anôtônê moasinj njajamanô tau gedênj nê

lau. Lau kêtôm nom ñagamêngen sêñô biñ tagen tonan kêtû tônia êsêac e moae kêlêlêc buku tau ñamin ñagêdô su.

Ñadênan

1. Paulu gêjac m nê biñ 1:1-9
2. Gôlôac gêwa tau kêkôc 1:10-4:21
3. Awêlagôc ñac sênam tauñ ñapepña 5:1-7:40
4. Lau buña to lau samuc nêñ biñ 8:1-11:1
5. Lau buña sêlic nêñ om nagôlin 11:2-14:40
6. Killsi gêdi sa gêjac kamoalêc lau buña dêndi saña 15:1-58
7. Sêkêñ da gêjac lau buña Judaiaña ñawae 16:1-4
8. Paulu tau nê biñ ñagêdô ma gêjac mata nê papia 16:5-24

Paulu gêjac m nê biñ

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô taê gêjam kwanangen tec kêkalem aê nan, agêc lasic Sostene ² aêagêcma biñ êndên Anôtônê gôlôac amac, tañ anğon Korinti nan. Kilisi Jesu kêkên amac atu Anôtônê lau awin samob, tañ awen gêôc aêacnên Apômtau Jesu Kilisi nê ñaê kêtôm gamên samobgen. En kêtû aêac to êsêacnên Apômtau.

³ Tameñi Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nên moasin to biñmalô êndên amac êwac.

Paulu gêjam danje gêdên noc Anôtô

⁴ Aê gajam danje gêdên ñoc Anôtô kêtû amacña ñapan, gebe en kêkên Kilisi Jesu kejon moasin wackêmoasin amac. ⁵ Ñac tau tonan kêkên amac atu lau tolêlôm gên samobña, atu lau tolêlôm biñ tokauc samobña amboac tonan. ⁶ Tec ñawae, tañ gêwa Kilisi sa nan, kêtû tônia amac sugac. ⁷ Ma amac,

tañ asaê aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi eoc tau lasêña nan, apô lêna ênê moasin teñ atom. ⁸ Ñac tau tonan oc êpuc amac tôñ atu lau ñajaña, ec êtu ñamu amoa ñabin masigen e êndêñ aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê bêc. ⁹ Anôtô eñ ñac ñañêñ. Eñ kêkalem amac ma gêbin amac tôñ tamin Latu, aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi.

Gôlôac gêwa tau kêkôc

¹⁰ O lasitêwaac, aê jalên bin amac êtu aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê ñaêña gebe amac samob nêmb bin êpi tagen ec awa taôm êkôc-êkôc atom. Kauc tagen to nêmb ñalêlôm tagen êkic amac tôñ. ¹¹ O ñoc lasitêwaac, Kloenê lau mênêdôn gêdên aê gebe bin kisaña gêc amac ñasawa. ¹² Bin tau amboac tonec gebe Amac samob nêmb bin keso tau-keso tau amboac tonec gebe “Aê katu Paulune gêñ.” “Aê katu Apolonê gêñ.” “Aê katu Kepanê gêñ.” “Aê katu Kilisinê gêñ.” ¹³ Êsêac sêkac Kilisi kêkôc me. Êsêac sêjac Paulu kêpi kakesotau kêtû amacña me. Êsêac sêsagu amac ña Paulunê ñaê me. ¹⁴ Aê gajam dançe Anôtô gebe kasagu amacnêmb teñ atom, Krispi agêc Gai taunjen. ¹⁵ Tec ñac teñ êsôm gebe kasagu eñ ña ñoc ñaê nec atom. ¹⁶ Binñanô aê kasagu Stepana to nê gôlôac amboac tonan, mago amac ñagêdô tec gajam kauc oc kasagu me masi. ¹⁷ Kilisi kêsakin aê gebe jansañgu lau atom, eñ kêsakin aê gebe jasôm ñawae ñajam lasê. Aê jasôm lasê ña bin tokauc ñamalacña atom, gebe jawê Kilisinê kakesotau auc atom.

Kilisi kêtû Anôtônê ñaclai to mêtê tokauc

¹⁸ Aêac tajala gebe lau, taŋ sênaŋa naŋ, sêŋô kakesotau ŋawae amboac biŋ meloc. Mago aêac, taŋ Anôtô ênam aêac kêsi naŋ, tasaê ŋawae tau gebe Anôtônê ŋaclai. ¹⁹ Kêtôm teto gêc gebe “Aê oc jansenŋ lau tokauc nêŋ kauc su ma oc iatiŋ mêtê, taŋ laumêtê sêkip sa naŋ su.”

²⁰ Lau tokauc sêmoa ondoc. Biŋsutau sêmoa ondoc. Lau nom tonecŋa, taŋ sêpa tauŋ naŋ, sêmoa ondoc. Anôtô gêgôm kauc-nom tonecŋa kêtû meloc su. ²¹ Anôtô eŋ ŋac tokauc, tec kêmasaŋ ŋalêŋ amboac tonec gebe ŋamalac tauŋ nêŋ kauc êwê êsêac sêjala Anôtô atom. Eŋ tec gêlic ŋajam gebe ênam lau kêsi êtu sêkêŋ gêwiŋ jaenŋ meloc, taŋ aêac ajac naŋŋa. ²² Lau Juda sêjatu gêŋtalô to lau Helen sêpuc kauc ŋam sebe têtap sa. ²³ Mago aêac ajam mêtê kêpi Kilisi, taŋ sêjac eŋ kêpi kakesotau gêja naŋ. Juda sêŋô e têtac kêbôli auc, ma lau samuc sêŋô amboac biŋ meloc. ²⁴ Tagenŋ aêac lau Juda to lau Helen, taŋ Anôtô kêkalem aêac naŋ, talicgac gebe Kilisi kêtû Anôtônê ŋaclai to Anôtônê mêtê tokauc, ²⁵ gebe Anôtônê biŋ meloc naŋ gêŋ tokauc kêlêlêc ŋamalacnêŋ kauc su, ma Anôtônê gêŋ palê-palê naŋ gêŋ toŋaclai kêlêlêc ŋamalacnêŋ ŋaclai su.

²⁶ O lasitêwaac, taêm ênam Anôtônê kalem gêdêŋ amac acgom. Eŋ kêkalem lau tokauc nomŋa to lau toŋaclai ma lau towae taêsam sêwiŋ amac atom. ²⁷ Lau taŋ ŋamalac sêlic êsêac amboac gêŋ meloc naŋ, Anôtô kêjaliŋ êsêac sa, gebe êŋgôm lau tokauc majenŋ êsa. Ma lau, taŋ ŋamalac sêlic êsêac amboac gêŋ palê-palê naŋ, Anôtô kêjaliŋ êsêac sa, gebe êŋgôm lau ŋajaŋa majenŋ êsa. ²⁸ Lau taŋ ŋamalac sêlic êsêac amboac gêŋ ŋaôma to gêŋ ŋanômê to gêŋ, taŋ

gêc atom nan, Anôtô kêjan̄ sa, gebe ensej gêj, tañ
 gêc nan su. ²⁹ Amboac tonan̄ ñamalac teñ kêtôm
 gebe etoc tau sa êkô Anôtô lan̄ônêm̄na atomanô.
³⁰ Anôtô kékêj Kilisi Jesu gêbiñ amac tôj ma kékêj
 eñ kêtû aêacnêj mêtê tokauc ñam. Anôtô kékêj
 Kilisi kêmasan̄ aêacnêj biñ e Anôtô gêlic aêac tatu
 lau gêdêj, ma gêwê aêac tasa Anôtônê launêj lêj
 ma kêsi aêac su an̄ga gêj samob ³¹ kêtôm teto gêc
 gebe
 “Ñac teñ embe etoc tau sa,
 oc etoc tau sa êtu Apôm̄taun̄agen̄.”

2

*Tasôm Kilisi gêmac endu an̄ga kakesotau ñawae
 lasê*

¹ O lasitêwaac, gêdêj tañ gadêj amac gêwac nan,
 gêwac toaoc êjam ma tokauc kapôêj gebe jasôm
 Anôtônê biñ ñalêlôm̄na lasê êndêj amac nec atom.
² Aê gamoa gawiñ amac nan taêc gêjam biñ ñagêdô
 gêwiñ atom, Jesu Kilisi taugen̄, tañ sêjac eñ kêpi
 kakesotau gêja nan. ³ Aê ñac palê-palê ma katêc-
 katêc tauc, tec gamoa gawiñ amac toñoc ñalêlôm̄
 ñatutucgen̄. ⁴ Aê kasôm ñoc biñ to gajac jaen̄ amac
 gabe janam amac ôkwi ña kauc nom ña nec atom,
 aê gajam mêtê kawaka Anôtônê Ñalau to ñaclai sa,
⁵ gebe amacnêm akêj gêwiñ ñam êsêp ñamalacnêj
 kauc atom, êsêp Anôtônê ñaclaigen̄.

Anôtônê Ñalau geoc biñ lasê

⁶ Biñjanô, aêac asôm biñ tokauc gêdêj lau, tañ
 sêkêj gawiñ ñajana kêsanañ. Mago biñ tokauc
 tonan̄ biñ tokauc nom tonecña atom, to gôliñwaga,
 tañ sêjam gôliñ nom tonec ma malôgen̄ oc sênaña

naŋ, nêŋ biŋ tokauc atom amboac tonanŋen.
⁷ Mago aêac asôm Anôtônê biŋ tokauc, taŋ kêsiŋ tau gêc lélômŋen naŋ. Anôtô kêjaliŋ biŋ tau sa gêdêŋ kékêŋ undambê to nom atomŋen, gebe êkêŋ ŋawasi êndêŋ aêac. ⁸ Nom tonec ŋagôliŋwaga teŋ kêjala biŋ tonanŋ atomanô. Êsêac embe sêjala, oc sênac ŋawasi Njatau êpi kakesotau êna atom. ⁹ Mago kêtôm teto gêc gebe

“Gêŋ taŋ ŋac teŋ mataanô gêlic atom to ŋac teŋ taŋasunŋ gêŋô atom ma ŋamalac teŋ taê gêjam gêc nê ŋalêlôm kwananŋen atom naŋ, gêŋ tonanŋ Anôtô kêmasanŋ gebe êkêŋ êndêŋ êsêac, taŋ têntac gêwiŋ en naŋ.”

¹⁰ Ma Anôtô kékêŋ nê Njalau, tec geoc biŋ ŋalêlômŋa tonanŋ lasê gêdêŋ aêac, gebe Njalau kêkip gêŋ samob ŋam sa, ma kêkip Anôtônê biŋ ŋalêlômŋa sa amboac tonanŋen. ¹¹ ŋamalac asa oc êjala nê gêŋ ŋalêlôm ŋa. ŋamalacnê ŋalau, taŋ gêmoa ênê ŋalêlôm naŋ, taugenŋ tec kêjala. Ma Anôtônê gêŋ amboac tonanŋ, ŋac teŋ kêjala atom, Anôtônê Njalau taugenŋ. ¹² Ma aêac takôc ŋalau nomŋa sa atom, takôc Njalau, taŋ gêmêŋ anŋa Anôtônê naŋ sa, gebe tajala moasiŋ samob, taŋ Anôtô kékêŋ gêdêŋ aêac naŋ. ¹³ Amboac tonanŋ aêac asôm biŋ, taŋ ŋamalacnêŋ kauc kêdônŋ naŋ atom, asôm biŋ, taŋ Njalau kêdônŋ naŋ, ma awa biŋ Njalauŋa sa gêdêŋ lau, taŋ sêwê kaiŋ Njalau naŋ.

¹⁴ Mago ŋac, taŋ gêwê kaiŋ Njalau atom naŋ, êkôc gêŋ, taŋ Anôtônê Njalau êkêŋ naŋ, sa atom. Enŋ oc êlic amboac gêŋ meloc ma nê kauc êsa êpi gêŋ tau atom, gebe Njalau êwê lau acgom, go sêpuc ŋam naêndêŋŋen. ¹⁵ ŋac taŋ gêwê kaiŋ Njalau naŋ, êtôm

gebe êpuc gêᶇ samob ᶇam, mago ᶇac teᶇ êpuc ᶇac, taᶇ gêwê kainᶇ ᶇalau naᶇ, nê ᶇam êtôm atom.

16 Asa kêjala Apômtaunê taê gêᶇjam geboc êndôᶇ biᶇ êndêᶇ eᶇ.”

Aêac tec tatap Kilisinê taê gêᶇjam sa.

3

Anôtônê koleᶇwaga

1 O lasitêwaac, gêmuᶇgeᶇ aê katôm gebe jasôm biᶇ êndêᶇ amac amboac kasôm gêdêᶇ lau, taᶇ sêwê kainᶇ ᶇalau naᶇ atom. Aê kasᶇôm biᶇ amboac kasôm gêdêᶇ lau toᶇalêlôm laᶇgwa to gêdêᶇ lau, taᶇ sêkôc Kilisi sa amboac ᶇapalê dedecgeᶇ. 2 Aê kakêᶇ su gêdêᶇ amac anôm, kakêᶇ mo atom, gebe amac atôm atom gebe aniᶇ gêᶇ ᶇajaᶇa. Ma galoc embe jakêᶇ, oc atôm atom amboac tonangeᶇ, 3 gebe amac asa lau toᶇalêlôm laᶇgwa nêᶇ lêᶇ amoa. Amac embe anam lêmuᶇ taôm to akêᶇ kisa êndêᶇ taôm, go êwa amac sa gebe amac lau toᶇalêlôm laᶇgwa to asa lêᶇ ᶇamalacᶇa amoa atom me. 4 ᶇac teᶇ embe êsôm gebe “Aê katu Paulunê gêᶇ,” ma teᶇ embe êsôm gebe “Aê katu Apolonê gêᶇ,” oc asa lêᶇ ᶇamalacᶇa atom me.

5 Amboac ondoc, Apolo eᶇ asa me Paulu eᶇ asa. Aêagêc sakiᶇwaga, taᶇ awê amac akêᶇ gêwiᶇ Kilisi naᶇ. Aêagêc ajam ma kôm gêdêᶇ-gêdêᶇgeᶇ kêtôm Apômtau kêkêᶇ gêdêᶇ aêagêc. 6 Aê kapuᶇ ᶇawê ma Apolo kêsanem bu, mago Anôtô kêkêᶇ gêᶇ tau kêpi. 7 Amboac tonaᶇ ᶇac, taᶇ kêpuᶇ ᶇawê agêc ᶇac, taᶇ kêsanem naᶇ, talic amboac ᶇanô atom, ᶇanô tagenᶇ ᶇac, taᶇ kêkêᶇ gêᶇ tau kêpi. ᶇac tau eᶇ Anôtô. 8 ᶇac kêpuᶇ ᶇawêᶇa agêc ᶇac kêsanem buᶇa agêc têtôm

taun. Êsêagêc lulugen sêkôc nêñ kôm ñaôli êtôm nêñ kolen, tañ sêjam nan, ⁹ gebe aêagêc ajam kôm awin Anôtô, ma amac atu êné kôm moña to atu Anôtônê andu, tañ kêkwê gêmoa nan.

¹⁰ Anôtô kêkêñ moasin gêdêñ aê katu kamunda tokauc, tec kasun andu tau ñaalê, ma ñac teñ gêu demboñ, go lau samob, tañ sêkwê andu tau sêmoa nan, sejob nêñ kôm ñapepgeñman. ¹¹ Alê ñanô Jesu Kilisi tau tec kêkô sugac, ma ñac teñ êtôm gebe ênsun alê teñ êjô alê ñanô tonan atomanô. ¹² Mago ñac teñ embe êkwê andu êkô alê tau ñaô, oc êtôm gebe êkôc gold me silber me pocawa me ka me oba me labilauñ. ¹³ Lau samob nêñ kôm gêdêñ-gêdêñgen oc êtu awê. Kilisinê bêc oc êkêñ kôm tau ênêc awê ma eoc ñanô lasê ña ja ma ja tau êwaka lau samob nêñ kôm gêdêñ-gêdêñgen ñanân sa. ¹⁴ Ñac teñ nê kôm, tañ kêkwê sa nan, embe êkô, nan ñac tau oc êkôc ñaôli. ¹⁵ Embe ja êniñ ñac teñ nê kôm, oc nê kôm ñanô ênaña, mago eñ tau, Anôtô oc ênam eñ kêsi, êtôm êjanjo eñ anja ja ñalêlôm su.

¹⁶ Amac atu Anôtônê lôm dabun ma Anôtônê Nalau gêngôn amacnêñ ñalêlôm. Amac ajala biñ tonan me masi. ¹⁷ Ñac teñ embe enseñ Anôtônê lôm dabun su, nan Anôtô oc enseñ eñ su, gebe Anôtônê lôm tonan gêñ dabun, ma amac tec atu lôm dabun tau.

¹⁸ Ansau taôm atom. Amacnêñ ñac, tañ geboc eñ ñac tokauc nom tonecña nan, êtu ñac meloc acgom, ec êtu ñac tokauc ñanô, ¹⁹ gebe kauc nom tonecña Anôtô gêlic amboac gêñ meloc kêtôm teto gêc gebe “Eñ gêwa lau tokauc nêñ kaucdansañ kêtû lip ênac êsêacña.”

20 Ma teto teŋ gêwiŋ gebe

“Apômtau kêjala lau tokauc nêŋ taêŋ gêjam ma gêlic gebe ŋanô masi.”

21 Amboac tonan ŋac teŋ etoc tau sa êtu ŋamalac teŋŋa atom, gebe gêŋ samob kêtû amacnêm.

22 Paulu agêc Apolo ma Kepa, nom tonec ma aŋgôŋ matem jaliŋa to amac ênduŋa, ma gêŋ galocŋa to gêŋ ŋamuŋaŋa, gêŋ samob tonan ŋai kêtû amacnêm.

23 Ma amac taôm tec atu Kilisinê gêŋ, ma Kilisi tau kêtû Anôtônê.

4

Kilisine aposolo

1 Amac alic aêac amboac Kilisinê sakiŋwaga to Anôtônê gêŋ ŋalêlômŋa ŋagejobwaga acgom. 2 Natau gebe êtap gêŋ tagen tonec sa aŋga gejobwaganê gebe eŋ ŋac ŋaŋêŋ. 3 Amac me ŋamalacnêŋ mêtôc teŋ embe êmêtôc aê, oc jalic amboac gêŋ ŋaôma. Ma aê tauc jamêtôc tauc atom amboac tonanŋeŋ.

4 Aê gabe ŋoc keso teŋ gêc atom, tagen biŋ tonan gêwa aê sa gebe katu ŋac gêdêŋ nec atom. Nôc mêtôcwaga Apômtau taugen. 5 Amboac tonan amêtôc lau êmuŋ noc Apômtau êmêŋŋa atom. Nac tau tonan oc êpô gêŋ, taŋ kêsiŋ tau gêc ŋakesec ŋalêlôm nan, ŋawê êsa ma oc êkêŋ biŋ, taŋ ŋamalac taêŋ gêjam gêc nêŋ ŋalêlôm nan, êtu awê. Êndêŋ tonan lau samob têtap nêŋ lambiŋ sa aŋga Anôtônê êndêŋ-êndêŋgeŋ.

6 O lasitêwaac, kêtû amacŋa aê kato biŋ tonan kêpi aêagêc Apolo. Aê kato kêpi aêagêc gebe jandôŋ ŋalô tonec êndêŋ amac gebe Aôc lêlêc biŋ, taŋ teto gêc nan atom. Amacnêm teŋ etoc ŋac teŋ sa ma

êmbu ñac teñ atom. ⁷ Asa ketoc aôm sa. Aômnêm asageñ gêc, tañ kôkôc anğa Anôtônê atom. Embe ôkôc gêñ anğa Anôtônê ma amboac ondoc kotoc taôm sa amboac kôkôc atom.

⁸ Amac aenğ gêñ gêôc amac tônia sugac. Amac atu lau tolêlôm sugac. Amac taôm ajam gôliñ taômğac, apô lêna aêac atom. Ojae, aê gabe amac anam gôliñ taôm ñanôgeñmañ, go aêac anam gôliñ awiñ amac amboac tonanğenğ. ⁹ Tageñ aê gabe Anôtô kêdênañ aêac aposolo akô ñamuñageñ atôm lau, tañ sêkic êsêacnêñ biñ nañ, gebe sênac êsêac êndu e anjela to ñamalac nom samucgeñña sêlic amboac êsêac sêgôm dôñ teñ. ¹⁰ Aêac atu lau meloc kêtü Kilisiña, ma amac atu lau tokauc awiñ Kilisi. Aêac lau palê-palê, ma amac lau ñajaña. Amac lau towaem, ma aêac lau waenğmê. ¹¹ Mo to bu gêjô aêac, aêac apô lêna ñakwê, lau sêjac aêac ma amoa ñasawageñ e mênğêdêñ galoc. ¹² Aêac taunğ lemeñ ajam kôm to aim taunğ sugenğ. Lau sêbu aêac, mago ajam mec êsêac gêjô. Êsêac sêjanda aêac, ma aêac apuc taunğ tônia. ¹³ Êsêac sêsôm biñ alôb-alôb kêpi aêac, mago aêac akêñ biñ malô gêjô. Aêac atu nom tonec ñagênğambu to ñagênğêsunğ-ôpic. Sêlic aêac amboac tonanğ e mênğêdêñ galoc.

¹⁴ Aê kato biñ tonanğ gebe janğom amac majem êsa atom, aê galic amac amboac ñoc ñapalê ñajam, tec gabe janac biñsu amac. ¹⁵ Amac moae atap jaomwaga 10,000, tañ Kilisi gêbiñ êsêac tônia nañ sa, mago atap tamemi taêsam sa atom. Aê tonec katu amac tamemi kêtü Kilisi Jesuña gêdêñ tañ kakêñ ñawae ñajam gêdêñ amac nañ. ¹⁶ Amboac tonanğ aê jalêñ biñ amac gebe atêku aê. ¹⁷ Kêtü

tonañña aê kasakinj Timote gêdêñ amac gêwac. Eñ kêtú aêñoc ñapalê ñajam to ñañêñ, tañ Apômtau gêbinj eñ tônia ñañ. Eñ êkêñ puc amac gebe taêm ênam Kilisinê lêñ, tañ kasa to kadônia gêdêñ gôlôac dabuñ samob kêtôm gamêñgeñ ñañ. ¹⁸ Amacnêñ ñagêdô seboc aê jandêñ amac jawac atom, tec sêboa taun. ¹⁹ Apômtau embe êlôc sa, oc jandêñ amac jawac sebeñ ma jañô êsêac, tañ sêboa taun ñañ, nêñ binjgeñ atom, jajala êsêacnêñ ñaclai acgom, ²⁰ gebe Anôtônê gamêñ ñam kêsêp tasôm binjña atom, kêsêp ñaclainjageñ. ²¹ Amac abe amboac ondoc. Aê jandêñ amac jawac tosêmgeñ me jawac totêtac êwiñ ma tonjalêlôm malôgeñ.

5

Tamêtôc binj mockainjo to mockainjña

¹ Lau sêrjô ñawae gebe binj mockainjña gêc amacña. Binj mockainjña tau kainj teñ kêtôm lau samuc sêgôm atom. Ñac teñ gêjam tamanê awê. ² Binj tonañ gêc, mago amac aboa taôm amoa me. Amoa tonêñ ñalêlôm ñawapacgeñmañ, ec atinj ñac, tañ gêgôm gêñ tonañ ñañ, su añga amac ñalêlôm.

³ Aê tec gamoa jaêc amac, mago ñoc ñalau gêmoa gêwiñ amac tec kêmêtôc ñac, tañ gêgôm gêñ tau ñañ, nê binj su amboac gamoa gawinj amac. ⁴ Amac embe akac sa anam aêacnêñ Apômtau Jesu lañô, ñañ ñoc ñalau to aêacnêñ Apômtau Jesu nê ñaclai wacêwiñ amac, ⁵ ma akêñ ñac tau êsêp Sadañ lêma gebe enseñ eñ ôli, ec êndêñ Apômtaunê bêc Anôtô ênam ênê ñalau kêsi. ⁶ Amac waem ñajam atom. Jist ñagec kêtôm gebe ênam polom samucgeñ auc. Binj tonañ amac ajala me masi. ⁷ Amac atu polom ñaluc

sugac. Amboac tonañ andec jist langwa ênêcña gebe atu polom wakuc, gebe sêbuc aêacnêñ domba Pasaña su. Domba Pasaña tau Kilisi. ⁸ Amboac tonañ talic nêñ om tojist langwa atom. Jist langwa tau sec to geo. Talic topolom ñalucgen. Polom ñaluc ñam gebe talic toñalêlôm ñawa ma tobiññanôgen.

⁹ Aê kato gêdêñ amac kêsêp papia ten su gebe Anac jaê lau mockaiñña. ¹⁰ Aê taêc gêjam gebe êñgamiñ taôm êndêñ nom tonec ñalau mockaiñña tapaôngeñ nec atom me añgamiñ taôm êndêñ lau mateñ katu gêñña me kêjañgowaga me lau, tañ sêjam sakiñ gwam nañ, atom amboac tonañ. Embe taêm ênam gebe añgamiñ taôm êndêñ lau samob amboac tonañ, nañ awi nom siñ acgom, go êtôm. ¹¹ Aê kato gêdêñ amac gebe ñac, tañ êsam tau gebe amac lasimi eñ nañ, embe eñ ñac mockaiñña me ñac mata katu gêñña me ênam sakiñ gwam me êsôm biñ alôb-alôb me ênôm gêñ anaboa me êjañgo gêñboa, nañ anac jaê eñ ma aniñ gêñ añgôn awiñ eñ atom. ¹² Amboac ondoc, aê jamêtôc lau, tañ sêmoa môkêñ samuc me. Masi. Amac amêtôc êsêac, tañ sêmoa gôlôac ñalêlôm nañ. ¹³ Lau tañ sêmoa môkêñ samuc nañ, Anôtô oc êmêtôc êsêac, ma amac atin ñac sec aña amacnêm êsa êna. * sêpac nêñ polom Pasaña, go sêkêñ jist êsêp êwiñ atom. Êsêac sêkasiñ nêñ laclu samob ñawasi kêsa gebe jist ñagec êsap laclu tau tôñ atomanô. Tec Paulu gêjam dôñ lau buña kêpi polom Pasaña tau tonañ.

6

---

* **5:13:** Asam biñ jist'a, tañ gêc Mat 13:33. Mago Judawaga embe

Lau samuc nêj mêtôcwaga sêmêtôc lau buna atom

¹ Amboac ondoc, amacnêm ñac tej embe nê biñ êndên nê ñac tej ênêc, oc maja tau atom ma êndên ñac samuc tej êna gebe êmêtôc ênê biñ me. Eñ êndên Anôtônê lau ênamañ gebe sêmansañ biñ tau. ² Anôtônê lau oc sêmêtôc lau nomña samob. Biñ tonañ amac ajala me masi. Amboac ondoc, amac embe amêtôc lau nomña samob, oc atôm gebe amêtôc nêm biñ ñasawaña ñasec-ñasec atom me. ³ Aêac oc tamêtôc aña amboac tonañ. Biñ tonañ amac ajala me masi. Embe tamêtôc aña, go tatôm gebe tamêtôc nêj biñ nom tonecña atom me. ⁴ Amboac tonañ biñ nom tonecña embe êlênsôn amac, go lau, tañ gôlôac dabuñ sêlic êsêac sêmoa tomôkên samucgeñ nañ, sêmêtôc biñ tau me. ⁵ Majem taôm. Amboac ondoc, amacnêm ñac tokauc tej gêmoa, tañ kêtôm gebe êmêtôc lasitêwainên biñ ñasawaña nañ, oc gêmoa atom me. ⁶ Tec akên lasitêwainên biñ gêdên lau-sêkên-gêwin-atomwaga gebe sêmêtôc nec.

⁷ Amac akên taôm adên mêtôcwaga, tec gêwa amac sa gebe asô sugac. Kêtu asageña amac aóc sec, tañ sêgôm gêdên amac nañ atom. Kêtu asageña amac ajac jao gebe sêjanço gên aña amacña. ⁸ Mago tonangeñ atom. Amac taôm agôm sec to ajañço gên su ma agôm gên tau gêdên taôm nêm lasitêwai. ⁹ Amac ajalagac gebe lau sec sêwê kain Anôtônê gamên êtu nêj gênlênsêm atom. Ansau taôm atom. Lau mockainço to mockainña to êsêac, tañ sêjam sakin gêdên gwam ma êsêac, tañ sêgôm biñ sêjam tauña popoc to ñapalê, tañ sêkên tauñ têtôm lauo ma ñacwaga, tañ sêkwa ec tauñ nañ,

¹⁰ ma genjen tēna to lau maten katu gēnna ma lau, taŋ sēnôm gēn e kêjaŋiŋ êsêac to êsêac, taŋ sēsôm biŋ alôb-alôb ma kêjaŋgowaga, lau samob tonan ŋai oc sêwê kaiŋ Anôtônê gamēn êtu nēn gēn lēnsēm atom. ¹¹ Gēmunŋen amacnēm ŋagêdô sêgôm gēn amboac tonê. Mago galoc Anôtô kêkwasiŋ amac su e atu Anôtônê laugac. Galoc Anôtô kêmasaŋ amacnēm biŋ e gêlic amac atu lau gêdēn kētu Apômtau Jesu Kilisi nê ŋaê to aêacnēn Anôtônê Ŋalauŋa.

Alambij Anôtô ŋa nēm ôlim

¹² “Gēn samob kêtôm gebe jaŋgômŋa,” mago gēn samob tau oc êmoasiŋ aê atom. “Gēn samob kêtôm gebe jaŋgômŋa,” mago ŋateŋ ênam gôliŋ aê atom. ¹³ Biŋŋanô, lau sēsôm gebe Gēn taniŋŋa gêjac tēntacwalô ŋawae, ma tēntacwalô gêjac gēn taniŋŋa ŋawae.” Mago Anôtô oc enseŋ lulugeŋ su. Aêac ôliŋ gêjac gēn mockaiŋo to mockaiŋŋa ŋawae atom, gêjac Apômtau tau ŋawae. Ma Apômtau gêjac aêac ôliŋ ŋawae. ¹⁴ Anôtô gēn Apômtau sa ma oc ênŋu aêac sa ŋa nê ŋaclai amboac tonan. ¹⁵ Amac ôlim kētu Kilisinê ôli ŋagēn lēlôm. Amac ajala biŋ tonan me masi. Ma amboac ondoc, oc jakôc Kilisinê ôli ŋagēn lēlôm teŋ ma jaŋgôm gēn tau êtu mockaiŋo ôli ŋagēn lēlôm teŋ me. Masigoc. ¹⁶ Ŋac taŋ êmoa êwiŋ awê mockaiŋoŋa nan, êsêagêc oc tētu ôli tageŋ. Amac ajala biŋ tonan me masi. Teto gêc gebe “Êsêagêc oc tētu ŋanô tageŋ.” ¹⁷ Mago ŋac, taŋ gēbiŋ tau tōŋ tamiŋ Apômtau nan, gêwê kaiŋ Ŋalau tageŋ gēwiŋ eŋ. ¹⁸ Aêc gēn mockaiŋoŋa su. Ŋac teŋ embe ênŋôm sec ŋagêdô, oc êlēnsōŋ eŋ tau ôli atom. Mago embe ênŋôm mockaiŋ, oc ênŋôm sec êndēn tau ôli solop. ¹⁹ Amac ôlim kētu Ŋalau Dêbuŋ, taŋ

gêmoa amacnê m ɲalêlôm naɲ, nê lô m dabuɲ. Ôlim kêt u amacnê m gêɲ atom, Anôtô kêkêɲ gêdêɲ amac. Amac ajala atom me. ²⁰ Eɲ gêjam ôli amac ɲa ɲaôli kapôêɲ. Amboac tonanɲ alambiɲ Anôtô ɲa amac ôlimgeɲ.

7

Lauo to ɲac sêjam tauɲ ɲabin

¹ Aê gabe jajô biɲ, taɲ amac ato naɲ. ɲac teɲ embe êmoasac awê atom, oc ɲajam. ² Mago kêt u biɲ mockainɲona tec ɲacwaga sênam awê êndêɲ-êndêɲgeɲ to lauo sênam ɲac êndêɲ-êndêɲgeɲ. ³ ɲac êɲgamiɲ tau êndêɲ nê awê atom, ma awê êɲgamiɲ tau êndêɲ nê akweɲ atom, ⁴ gebe awê kêt u tau ôli ɲatauo atom, ɲac kêt u nê awênê ôli ɲatau, ma ɲac kêt u tau ôli atom, awê kêt u ɲatauo. ⁵ Anɲamiɲ taôm êndêɲ taôm atom. Embe taêm ênam gebe anam dabuɲ taôm êsêp ɲasawa êtu atenɲ mecɲa, go amansaɲ biɲ awiɲ taôm êmuɲ acgom ma ɲajam. Têm tau êmbacnê, go amoa awiɲ taôm êtiam, gebe Sadaɲ êlêtôm amac êtu nê m têtmac ɲakalacɲa atom. ⁶ Biɲ tonanɲ aê kasôm amboac jatu atom, kasôm gebe jawa sageɲ êndêɲ amac. ⁷ Aê gabe ɲamalac samob têtôm aêmanɲ. Tagerɲ Anôtô gêjac sam moasiɲ gêdêɲ ɲamalac gêdêɲ-gêdêɲgeɲ, kêkêɲ teɲ gêdêɲ ɲac teɲ ma teɲ gêdêɲ teɲ.

⁸ Aê jasôm ɲoc biɲ êndêɲ lau, taɲ sêjam awê to ɲac atom ma êndêɲ awê tuc. Êsêac embe sêmoa têtôm aê, go ɲajam. ⁹ Mago êsêac embe sênam dabuɲ ôliɲ têtôm atom, go lauo sênam ɲac ma ɲacwaga sênam awê samaɲ. Sênam tauɲ tec ɲajam êlêlêc sêmoa toôliɲ ɲakalac su.

¹⁰ Êndêñ lau to ñac, tañ sêjam tauñ nan, aê jakêñ biñsu teñ. Biñsu tau aêñoc atom, Apômtaunê gebe Awê êkac tau su anğa nê akweñnê atom. ¹¹ Embe êkac tau su, nan êmoa nê tauña e taê ênam teñ, go êmansañ bi ñ êndêñ nê akweñ ma êmu êndêñ eñ êna êtiam. Ma ñac tau êwi nê awê siñ atom amboac tonanğeñ.

¹² Êndêñ lau ñagêdô aêgeñ tec jasôm biñ tonec. Biñ tau Apômtaunê biñ atom. Ñac buña teñ embe ênam samuco teñ ma awê tau embe têtac êwiñ gebe êngôn êwiñ ñac tonañ, nan ñac tau êwi eñ siñ atom.

¹³ Ma awê buña teñ embe ênam ñac samuc teñ, ma ñac tau embe têtac êwiñ gebe êngôn êwiñ awê tonañ, nan awê tau êwi nê akweñ tonañ siñ atom,

¹⁴ gebe ñac samuc êtu Anôtônê gêñ êtu ênê awêña, ma awê samuco êtu Anôtônê gêñ êtu ênê akweñña. Embe amboac tonañ atom, go nêñ ñapalê têtü gêñ sec, mago êsêac têtü Anôtônê gêñgac. ¹⁵ Mago samuco to ñac, tañ sêjam lau buña nan, embe sêkac tauñ su anğa lau buña nêñ, go sêngôm. Biñ amboac tonañ êkônin awê buña to ñac buña tôn atom. Anôtô kêkalem amac gebe amoa tobiñmalôgeñ. ¹⁶ O awê tau, aôm oc ônam nêñ akweñ kêsi. Kôjala biñ tonañ me masi. O ñac tau, aôm oc ônam nêñ awê kêsi. Kôjala biñ tonañ me masi.

Tasa nêñ lêñ, tañ Anôtô kêmasañ nan

¹⁷ Aê kamasañ biñ tonec gêdêñ gôlôac dabuñ samob gebe Lau samob sêsa nêñ lêñ êtôm tañ Apômtau gêjac sam moasinğ gêdêñ êsêac gêdêñ-gêdêñgeñ ma êtôm tañ Anôtô kêkalem êsêac nan.

¹⁸ Anôtô embe êkalem ñac, tañ sêsa eñ su nan, go ñac tau ênam tau auc atom. Embe êkalem ñac

samuc tenj, go sêsa ñac tau atom. ¹⁹ Sêsa lau me sêmoa amboac lau samuc, binj tau tonan ñanô masi. Gêñ ñanô tau tonec gebe sêmansañ Anôtônê binjsu. ²⁰ Kôm tanj lau sêjam gêdêñ tanj Anôtô kêkalem êsêac nanj, sêsap tônmanj. ²¹ Gêdêñ tanj Anôtô kêkalem aôm nanj, aôm oc kôtu ñac tenj nê gêñôma me. Embe amboac tonan, go binj tau êkêñ wapac aôm atom. Mago embe sêngamboac aôm su, nanj ômoa nêmlêtêgeñ. ²² Gêñôma tanj Apômtau kêkalem eñ nanj, kêtû Apômtaunê ñac, tanj kêgaboac eñ su jagêmoa nê Iêtêgeñ nanj. Ma ñac, tanj gêmoa nê Iêtêgeñ ma Apômtau kêkalem eñ nanj, jakêtu Kilisinê gêñôma. ²³ Anôtô gêjam ôli amac ña ñaôli kapôêñ, amboac tonan atu ñamalacnêñ gêñôma atom. ²⁴ O lasitêwaac, kôm tanj lau sêjam gêdêñ Anôtô kêkalem êsêac sêmoa nanj, sêsap tônj êndêñ-êndêñgeñ sêwiñ Anôtômanj.

Lau tanj sêjam awê to ñac atom ma awêtuc nêñ binj

²⁵ Aê katap Apômtaunê binjsu tenj kêpi lau, tanj sêjam awê to ñac atom nanj, sa atom. Mago Apômtau taê walô aê tec katu ñac ñanêñ. Amboac tonan jasôm ñoc taêc gêjam lasê ma amac akêñ êwiñ ñoc binj. ²⁶ Aê taêc gêjam amboac tonec gebe galoc gêñwapac tec gêc. Tec ñamalac embe sêmoa amboac sêmoa, oc ñajam. ²⁷ Aôm gôjam awê sa su me. Tec ôñgôm gêñlêlôm gebe ôwi eñ sinja atom. Ma aôm tonan gôjam awê atom me. Tec onsom awê atom. ²⁸ Mago aôm embe ônam awê sa, oc ôñgôm sec atom. Ma awêtakinj embe ênam ñac, oc êñgôm sec atom amboac tonanjenj. Mago gêñwapac nom ña oc êtap lau amboac tonan sa, tec aê gabe jambôc auc êndêñ amac. ²⁹ O lasitêwaac, aê jasôm ñoc binj tonec gebe Têm kêtû dambê sugac, amboac tonan

êsêac, tañ sêjam awê sa su nañ, sêmoa amboac sêjam awê atom. ³⁰ Êsêac tañ têtaj nañ, sêmoa amboac têtaj atom, ma êsêac tañ têtac ñajam nañ, sêmoa amboac têtac ñajam atom. Êsêac tañ sêjam ôli gêñ nañ, sêmoa têtôm lau, tañ nêñ waba masi. ³¹ Ma êsêac, tañ sêjam kôm kêpi gêñ nomña sêmoa nañ, sêmoa têtôm lau, tañ sêjam kôm tonaj atom, gebe nom tonec oc ê su ênaña.

³² Aê gabe amac apô sim taôm atom. Ñac tañ gêjam awê atom nañ, kêpô sim tau kêtû Apômtauña, gebe Apômtau êlic enj ênac mataanô ñajam. ³³ Ñac tañ gêjam awê sa nañ, kêpô sim tau kêtû gêñ nomñaña, gebe nê awê êlic enj ênac mataanô ñajam. ³⁴ Amboac tonaj nê ñalêlôm gêja lu. Ma awê, tañ gêjam ñac sa atom to awêtakinj sêpô sim tauñ kêtû Apômtauña gebe êsêac ôlinj to nêñ ñalau têtû Apômtaunê gêñ. Mago awê, tañ gêjam ñac sa nañ, kêpô sim tau kêtû gêñ nomñaña, gebe nê akwenj êlic enj ênac mataanô ñajam. ³⁵ Aê kasôm binj tonaj gebe ênam amac sa. Aê gabe jawa lakô amac atom, aê taêc gêjam gebe amac atu lau mansañ to ñañêñ asap Apômtau têtaj totêmtac makenj.

³⁶ Embe sê awê to ñac gebe sênam tauñ, mago sênam tauñ sebenj atom, ma ñac tau embe taê ênam gebe lêñ tonaj keso, ma têtac êkac enj gebe sênam tauñ ñagaô, nanjo sêngôm ñanô êsa êtôm enj taê gêjam. Oc sêngôm sec atom, sênam tauñmanj. ³⁷ Ma ñac embe taê ênam êtu têtaj ma binj teñ êkac enj atom, ma nê ñaclai êtôm gebe ênam gôlinj tau ma êmansañ nê ñalêlôm gebe ênam awê atomgenj, oc ñajam amboac tonaj. ³⁸ Amboac tonaj ñac teñ embe ênam awê, oc ñajam, ma teñ embe ênam awê

atom, oc ɲajam êlêlêc.

³⁹ Sêmôcwalô gêbiɲ awê tamiɲ nê akwenj kêtôm têm, taɲ nê akwenj gêmoa mata jali. Embe nê akwenj êmac êndu, go awêtuc êtôm gebe ênam ɲac teɲ sa êtôm têtac êwiɲ. Tagenj ênam to Apômtaugenj. ⁴⁰ Mago awêtuc embe êmoa amboac awêtuc, oc aoc êôc enj êlêlêc. Ɗoc taêc gêjam tau tonan, ma aê gabe oc kakôc Anôtônê Ɗalau sa amboac tonan.

8

Biɲ kêpi gêɲ taniɲɲa, taɲ sêkêɲ kêtû da gêdêɲ gwam

¹ Biɲ kêpi da gwamɲa amboac tonec. Aêac tajala gebe aêac samob tatap kauc sêɲac. Mago kauc tonanj kêkêli ɲamalac e tetoc taɲ sa, ma têtac gêwiɲ ɲanô tau tec gêboa gôlôac sa. ² Ɗac taɲ taê gêjam gebe kêjala gêɲgac, mago enj kêjala gêɲ tau e jagêdêɲ ɲamadiɲ atom tagenj. ³ Ɗac teɲ embe têtac êwiɲ Anôtô, nanj Anôtô oc êjala enj.

⁴ Biɲ kêpi taniɲ gêɲ, taɲ sêkêɲ kêtû da gêdêɲ gwamɲa nanj, amboac tonec. Aêac tajala gebe “gwam mata jali teɲ gêmoa nom atom,” tajala gebe “Anôtô ɲanô tagenj tec gêmoa.” ⁵ Êsêac oc sêsam ɲaclai undambê to nomɲa ɲagêdô gebe anôtôi kêtôm “anôtôi” to “apômtaui” taêsam sêmoa. ⁶ Mago Anôtô tagenj tec kêtû aêacnêɲ Tamenji. Enj kêkêɲ gêɲ samob ma aêac tamoa tapenj enjenj. Ma Apômtau tagenj gêmoa, Jesu Kilisi. Anôtô kêkêɲ gêɲ samob ɲa enjenj, ma aêac tamoa ɲa enjenj.

⁷ Mago samob têtap kauc tonan sa atom. Lau ɲagêdô, taɲ gêmunjenj sêsa lêɲ gwamɲa nanj, sêsap gwam ɲalêɲ tôɲ e mênjgêdêɲ galoc. Êsêac senj

gwada da gwamɲa ɲanô teɲ e gêgôm nêɲ ɲalêlôm palê-palê ɲatêmui kêsa. ⁸ Gêɲ taniɲɲa oc êwaka aêac sa êndêɲ Anôtô atom. Embe taniɲ gêɲ atom, oc tasô gêɲ ɲanô teɲ atom. Ma embe taniɲ gêɲ, oc tatap ɲanô teɲ sa êlêlêc su atom amboac tonanɲeɲ. ⁹ Tazeɲ alic taôm gebe gêɲ, taɲ amac asaê gebe atôm gebe oc aɲgôm naɲ, êlênsônɲ lau palê-palê atom. ¹⁰ ɲac ɲalêlôm palê-palê teɲ embe êlic aôm, taɲ nêɲm kauc kêsa kêpi biɲ tonanɲ naɲ, ôniɲ gêɲ ôɲgônɲ lôm gwamɲa, oc êôc awasuɲ tôɲ êndêɲ gêɲ gwamɲa tau me. Masigoc. ¹¹ Aômnêɲm kauc oc êjainɲ ɲac palê-palê tonanɲ e ênaɲa. Mago ɲac tau tonanɲ kêtû aôm lasim ma Kilisi gêmâc êndû kêtû eɲɲa. ¹² Embe aɲgôm sec êndêɲ lasitêwai amboac tonanɲ e êlênsônɲ nêɲ ɲalêlôm palê-palê, go aɲgôm sec êndêɲ Kilisi tau. ¹³ Kêtû tonanɲa gêɲ taniɲɲa embe êtim lasic, go janiɲ gwada teɲ êtiam atomanô gebe jatim lasic e êtu sec nec atom.

9

Paulu kêwaka aposolonêɲ kôm to lêɲ sa

¹ Kilisi kêgaboac aê su gamoa ɲoc lêtêgeɲ atom me. Ma aê aposolo atom me. Aê galic aêacnêɲ Apômtau Jesu atom me. Aê gajam kôm kêtû Apômtauɲa ma amac atu kôm tau ɲaɲanô atom me. ² Lau ɲagêdô oc moae sêlic aê katôm aposolo atom, mago katu amacnêɲm aposolo. Apômtau gêbiɲ amac tôɲ, tec atu ɲoc sakiɲ aposoloɲa ɲabelo.

³ Lau embe sêmêtôc aê go jawaka tauc sa amboac tonec. ⁴ Aê katôm gebe janiɲ to janôm gêɲ me masi. ⁵ Aê kêtom gebe janam awê buɲa ma jasêlêɲ jawiɲ eɲ amboac aposolo ɲagêdô to Apômtaunê

lasii ma Kêpa sêgôm me masi. ⁶ Aêagêc Barnaba taunjen atôm gebe awi kôm lemenja sinj atom me. ⁷ Sinjwaga ondoc gêjac sinj ma tau gêjam ôli tau. Asa kêsê wain kôm tenj ma genj nanô atom. Ma asa gejob bulimakao ma gênôm nasu atom.

⁸ Aê njawa binj tonanj sa kêpi njamalacnênj gêngenj ma binjsu kêsôm binj tau gêwinj amboac tonanj. ⁹ Kêsômngac. Teto gêc Mosenê binjsu gebe “Ôkic bulimakao, tanj kêka polom nanô gêmoa nanj, awasunj auc atom.” Anôtô taê gêjam kêpi bulimakaogenj me. ¹⁰ Me kêsôm binj tonanj kêtû aêacnja. Binj tonanj teto kêtû aêac taunja. Njac tanj êkac nom ôkwi to njac, tanj ejonj nanô sa nanj, agêc lulugenj sêkênj matenj gebe sêwê kainj kôm nanô sêwinj. ¹¹ Aêac asê njawe njalaunja kêsêp amac. Embe ajonj nanô nomnja sa anja amacnêm, oc alic amboac gênj kainj tenj me. ¹² Lau njagêdô embe sêlic êtôm gebe sêwê kainj amacnêm kôm nanô, go aêac awê kainj gênj alêlêc êsêac su atom me.

Mago aêac akôc gênj tenj anja amacnêm atom, aôc gênjwapac samob, gebe aêacma binj tenj êkô Kilisinê njawae njam auc atom. ¹³ Amac ajalagac gebe lau, tanj sêjam kôm sêmoa lôm dabunj nanj, têtap nênj gênj taniinja sa anja lôm dabunj. Ma êsêac, tanj sêkênj da jagêsac altar nanj, sêwê kainj da tonanj njagêdô. ¹⁴ Kêtû tonanja Apômtau kêjatu gebe lau, tanj sêsôm njawae njam lasê nanj, kôm njawae njamnja tau êlôm êsêac amboac tonanj.

¹⁵ Mago aê tonec gagôm gênj samob tonanj naj natenj nanô kêsa atomanô. Ma kato binj tonanj naj gebe akênj gênj êndênj aênja nec atom. Aê embe jamac êndu êtu moja, oc jalic njam êlêlêc njac tenj

ensen êôc waec kôm tonan̄ja su. ¹⁶ Aê embe jasôm ñawae ñajam lasê, oc êngôm aê waec êsa atom. Kôm tonec gêjac aê ñawaegac. Ojae aêma, embe jasôm ñawae ñajam lasê atom, oc jamoa naeo. ¹⁷ Aê tauc embe jajalin̄ kôm tonan̄ sa, oc jatap kôm tau ñaôli sa. Mago tauc embe jajalin̄ sa atom, oc êtu ñoc kôm, tan̄ gêjac aê ñawae nan̄. ¹⁸ Amboac tonan̄ aê jatap kôm ñaôli ondoc sa. Ñoc ñaôli tau tonec gebe jasôm ñawae ñajam lasê to jakên̄ ñawae ñajam tau ñaômagen̄ ma jakac lau gebe sêkên̄ ñagêjô, tan̄ gêjac aê ñawae kêtû gajam sakin̄ ñawae ñajam̄na nan̄ atom.

¹⁹ Kilisi kêgaboac aê su, tec gamoa ñoc lêtêgen̄, mago aê tauc kakên̄ tauc katu samob nêñ sakin̄waga, gebe janam lau taêsam ôkwi. ²⁰ Aê katu lau Juda nêñ ñac Judan̄a ten̄, gebe janam lau Juda ôkwi. Aê tauc kasô Mosenê bin̄su ñalabu atom, mago katu lau, tan̄ sêsô bin̄su ñalabu nan̄, nêñ ñac kêsô bin̄su ñalabuñ a ten̄, gebe janam êsêac, tan̄ sêsô bin̄su ñalabu nan̄ ôkwi. ²¹ Aê tauc gamoa Kilisinê bin̄su ñalêlôm ma yamoa to Anôtônê bin̄sumêgen̄ atom, mago katu lau tobin̄sumê nêñ ñac tobin̄sumêñ a ten̄, gebe janam lau tobin̄sumê ôkwi. ²² Aê katu lau palê-palê nêñ Ñac palê-palêñ a ten̄, gebe janam lau palê-palê ôkwi. Aê katu lau samob nêñ ñac gêñ samobñ a, gebe janam nêñ ñagêdô ôkwi-ôkwi. ²³ Gêñ samob tonan̄ ñai aê gagôm kêtû ñawae ñajam̄na, gebe jawê kain̄ ñawae ñajam̄na ñamoasin̄ jawin̄.

²⁴ Amac alicgac me, êsêac, tan̄ sen̄ kwan̄kwaninoc sêmoa nan̄, samob sêlêti, mago ñac tagen̄ oc êtap ñanô sa. Amboac tonan̄ alêtigen̄ gebe atap ñanô tau sa. ²⁵ Lau samob, tan̄ sebe sênin̄ kwan̄kwaninoc

nañ, têtù mêtê taun gêñ samobña. Êsêac sêgôm gêñ tonañ, gebe têtap sunsun têlagenña ten sa. Mago aêac tec dagôm, gebe tatap sunsun tengeñña tau sa. ²⁶ Aê tauc kêtêti kalêsagen atom. Ma aêagêc ñac ten embe apen taun, oc jatuc lemoc ten sawa atom. ²⁷ Aê katu kasec ôlic to kêkônin tauc gebe tauc, tañ gajam mêtê lau ñagêdô nañ, jatu meloc atom.

10

Tajop taun ênden sakin gwamña

¹ O lasitêwaac, aê gabe jansa bin tonec auc êndên amac atom gebe Tamenji samob sêsêlên sêmoa tao ñalabu ma samob selom gwêc sêja. ² Êsêac samob sêlin tao to gwêc kêtù nêñ sanju, tañ gêbin êsêac tôn tamin Mose. ³ Êsêac samob sen mo ñalaunja tagen têtôm taunjen, ⁴ ma samob sênôm gêñ ñalaunja, gebe êsêac sênôm anja poc ñalaunja, tañ kêdaguc êsêac nañ, Ma poc tau Kilisi tau. ⁵ Mago Anôtô gêlic êsêacnên taêsam gêjac mataanô ñajam atom, tec gesen êsêac su anja gamên sawa.

⁶ Gêñ tonañ ñai kêtù ñadônđôn gêdên aêac gebe tajop taun ma maten katu gêñ sec tatôm êsêac nec atom. ⁷ Ma amac anam sakin gwam atôm êsêacnên ñagêdô sêjam sakin nec atom amboac tonañ. Teto gêc amboac tonec gebe “Lau sêngôn sic sebe sênin to sênôm gêñ ma dêdi sa sebe têtê wê.” ⁸ Aêac dangôm gen mockainjo to mockainña tatôm êsêacnên ñagêdô sêgôm nañ atom amboac tonanjen. Êsêac sêgôm, tec gêdên bêc tagen lau 23,000 sêjaña. ⁹ Ma aêac tansaê Apômtau tatôm esêacnê ñagêdô sêsaê en nañ atom amboac tonanjen. Êsêac sêgôm, tec moac gesen êsêac.

¹⁰ Aôc gêdô atôm êsêacnêḡ ḡagêdô sêôc gêdô naḡ atom. Êsêac sêgôm, tec aḡela siḡḡa gêḡjac êsêac endu.

¹¹ Biḡ tonanḡ ḡai kêtap êsêac sa kêtu ḡadôḡdôḡ ma teto gêc gebe êkêḡ puc aêac gebe nom ḡatêm êmbacnêḡa mêḡ-kêdabiḡ aêac sugac. ¹² Amboac tonanḡ ḡac, taḡ geboc kêkô ḡajaḡa naḡ, ejop tau gebe ênac tau êndu atom. ¹³ Lêtôm taḡ kêtap amac sa naḡ, Iêtôm kaiḡ teḡ atom, lêtôm ḡamalacḡageḡ. Ma Anôtô eḡ ḡac ḡaḡêḡ, tec êlôc gebe letôm êtap amac sa êlêlêc ôlimwalô su atom. Lêtôm embe êtap amac sa, oc êmansaḡ lêḡ awê letôm saḡa, ma êpuc amac tôḡ e atôm gebe aôc letôm tau.

¹⁴ O lauace, amboac tonanḡ aêc sakiḡ gwamḡa sumanḡ. ¹⁵ Amac lau tokauc, tec kasôm biḡ gêdêḡ amac. Amac taôm ansaê biḡ, tec jasôm nec. ¹⁶ Aêac tajaḡ danḡe Anôtô kêpi laclu moasiḡḡa ma embe tanôm, go tawe kaiḡ Kilisine dec dawinḡ atom me. Ma embe taniḡ polom, taḡ tapô êkôc naḡ, go tawe kaiḡ Kilisinê ôli dawinḡ atom me. ¹⁷ Polom tagenḡ tec gêc, tec aêac lau taêsam tatu ôli tagenḡ, gebe aêac samob tawê kaiḡ polom tagenḡ.

¹⁸ Alic lau Israel acgom. Lau taḡ seḡ da naḡ, sêwê kaiḡ sakiḡ altarnḡa tonanḡ. ¹⁹ Aê jasôm biḡ amboac ondoc. Jasôm gebe da gwamḡa tau gêḡ ḡanô teḡ me. Me gwam tau gêḡ ḡanô. Masianô. ²⁰ Mago gabe jasôm tonec gebe Gêḡ taḡ lau samuc sêkêḡ kêtu da naḡ, sêkêḡ gedenḡ Anôtô atom, sêkêḡ gêdêḡ ḡalau sec. Aê gadec gebe ambiḡ taôm tôḡ taminiḡ ḡalau sec. ²¹ Amac atôm gebe anôm gêḡ êsêp Apômtaunê laclu to êsêp ḡalau sec nêḡ laclu êpi tagenḡ atom. Amac atôm gebe awê kaiḡ Apômtaunê moasiḡ to ḡalau sec nêḡ êpi tagenḡ atom amboac

tonañ. ²² Aêac takêli Apômtau e têtac ñandan êsa me. Aêacnêñ ñaclai kêlêlêc ênê su me.

Danğôm nêñ gêñ samob tawaka Anôtônê wae sagen

²³ “Gêñ samob kêtôm gebe danğôm,” mago gêñ tau samob oc êmoasiñ aêac atom. “Gêñ samob kêtôm gebe danğôm,” mago gêñ tau samob oc êmboa gôlôac sa atom. ²⁴ Ñac teñ taê ênam gebe nê gêñ êmoasiñ eñ taugen nec atom, taê ênam gebe en-som gêñ êmoasiñ lau nagêdôña êwiñ acgom. ²⁵ Aniy gwada, tañ sêkêñ gêdêñ lau sêjam ôli anga têtulu gêñ ñamala nañ samob. Apuc gwada teñ ñam êtu nêñ ñalêlôm ulu-uluña atom, ²⁶ gebe teto gêc gebe “Nom to ñagêñ samob kêtû Apômtaunê gêngêñ.” ²⁷ Ñac samuc teñ embe êkalem amac gebe aniy gêñ awiñ eñ ma embe ana, nañ aniy gêñ samob, tañ sêkêñ êndêñ amac nañ ñaucñagen, apuc ñam êtu nêñ ñalêlôm ulu-uluña atom. ²⁸ Mago ñac teñ embe êsôm êndêñ amac gebe “Gêñ tonañ sêkêñ kêtû da gêdêñ gwam,” nañ aniy atom êtu ñac, tañ kêkêñ puc amacña ma êtu êlênsôn ñalêlôm atomña. ²⁹ Aê kasôm kêpi amac taôm nêñ ñalêlôm atom, kasôm kêpi ñac tau tonañ nê ñalêlôm. Kilisi kêgaboac aê su gamoa ñoc lêtêgen, tec ñac teñ nê ñalêlôm êmêtôc aê amboac ondocgen. ³⁰ Aê embe janam danğe Anôtô to janiñ gêñ, oc sêsôm biñ alôb-alôb êpi gêñ, tañ gajam danğe su nañ, êtu asagenña.

³¹ Gêñ tañ amac aen to gêñ, tañ amac anôm ma gêñ, tañ amac agômagôm nañ, anğôm samob gebe awaka Anôtônê wae sa. ³² Amacnêñ lêñ êlênsôn Juda to Helen ma Anôtônê gôlôac atom. ³³ Aê gagôm amboac tonañ. Aê gagôm ñoc gêñ samob

e lau samob sêlic ênac materanô njam. Aê taêc gêjam gebe êtu moasinj êndênj aê taucgenj atom, êtu moasinj êndênj lau taêsam êwiñj gebe Anôtô ênam êsêac kêsi.

11

¹ Atêku aê amboac aê katêku Kilisi.

Lauo to ñac sêlic om ñamêtê

² Aê jalambinj amac gebe taêm gêjam aê njanj tec amoa ma amasanj mêtê, tanj kakênj gêdênj amac nanj. ³ Aê gabe amac ajala tonec Kilisi kêtú ñacwaganênj mômêñapac ma ñacwaga têtú nênj lauo mômêñapac, ma Anôtô kêtú Kilisi mômêapac. ⁴ Nac tenj embe etenj mec me eoc binj lasê ma êkuc gênj tenj, oc êngôm enj tau mômêapac, Kilisi kwalec. ⁵ Ma awê tenj embe etenj mec me eoc binj lasê ma êkuc gênj tenj atom, oc êngôm tau mômêapac, nê akweñj, kwalec. Kêkuc gênj tenj atom, tec kêtôm awê, tanj sêsêbuñj enj mômêlauñj su samucgenj. ⁶ Awê tenj embe taê ênam gebe êkuc gênj atom, nanj sêkapiñj mômêlauñj sumanj. Mago awê tenj embe sêkapiñj me sêkaliñj mômêlauñj, oc êtu binj majenña êndênj enj, tec enj êkuc gênj tenj acgommanj. ⁷ Nac êkuc gênj tenj atom. Enj kêtú Anôtônê katu to ñawasi. Ma awê tau kêtú ñacnê ñawasi ⁸ gebe ñac tau anja awênê atom, awê anja ñacnê. ⁹ Ma Anôtô kêkênj ñac tau kêtú awênja atom, kêkênj awê kêtú ñacña. ¹⁰ Amboac tonanj awê êkuc gênj êtu anjelaña. Gênj tau êwa enj sa gebe kêsô nê akweñj nê ñaclai ñalabu. ¹¹ Apômtau gêbinj aêac tônj, amboac tonanj ñac ênam awê sa ma awê ênam ñac sa, ¹² gebe awê kêsá anja ñacnê ma ñac gêmoa kêtú awê kêkôc enja. Ma gênj

samob gêmêḅ aḅga Anôtônê. ¹³ Amac taôm asôm acgom. Awê teḅ embe eteḅ mec êndêḅ Anôtô ma êkuc gêḅ teḅ atom, oc êtôm me masi. ¹⁴ ḅac teḅ embe môkêlauḅ baliḅanô, oc êtu biḅ majeḅḅa êndêḅ eḅ. ¹⁵ Mago awê embe môkêlauḅ baliḅanô, oc êtu ênê gêlôḅ. ḅamalacnêḅ mêtê kêdôḅ biḅ tonaeḅ gêdêḅ amac atom me. Anôtô kêkêḅ môkêlauḅ baliḅ gêdêḅ awê gebe êḅgandê eḅ auc. ¹⁶ ḅac teḅ embe taê ênam gebe êkêḅ kisa êndêḅ mêtê tonaeḅ, naḅ jasôm biḅ tageḅ tonec gebe aêac to Anôtônê gôlôac ma mêtê teḅ gêc atom.

Sêgôm Apômtaunê moasiḅ ḅalêḅ kêlênsôḅ

¹⁷ Aê gabe jakêḅ ḅagôliḅ teḅ êndêḅ amac. Aê jalambiḅ amac êtu nêḅ akac saḅa atom, gebe nêḅ akac sa tonaeḅ kêmoasiḅ amac atom, gêgôm amac atu sec. ¹⁸ Biḅ tonec tec gaḅô kêtu ḅamata gebe Amac gôlôac akac taôm sa ma awa taôm kêkôc-kêkôc. Aê kakêḅ gêwiḅ gebe biḅ ḅagêdô amboac tonaeḅ oc gêc biḅḅanô. ¹⁹ Gôlôac sêwa tauḅ êkôc-êkôc oc ḅajam, gebe amacnêḅ lau mansaeḅ sêwaka tauḅ sa têtû awê. ²⁰ Gêdêḅ taḅ amac akac taôm sa naḅ, akac sa kêtu aniḅ Apômtaunê moasiḅḅa atom. ²¹ Gêdêḅ noc aniḅ gêḅḅa amac samob aeḅ nêḅ gêḅ gêdêḅ-gêdêḅgeḅ, tec lau ḅagêdô mo gêjô êsêac ma ḅagêdô sêḅôm gêḅ e kêjaḅiḅ êsêac. ²² Nêḅ andu aniḅ to anôm gêḅḅa kêkô atom me. Amac atu kasec Anôtônê gôlôac ma aḅgôm êsêac, taḅ nêḅ gêḅ masi naḅ, majeḅ êsa me. Aê jasôm biḅ amboac ondóc êndêḅ amac. Oc jalambiḅ amac me. Masi, aê jalambiḅ amac êtu nêḅ biḅ tonaeḅḅa atom.

*Apômtau Jesu kêkêñ moasiñ dabuñ gédêñ nê lau
(Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luk 22:14-20)*

²³ Bin tañ kakêñ gédêñ amac nañ, aê kakôc anga Apômtaunê gebe Gédêñ gêbêc tañ Juda geoc Apômtau lasê nañ, Jesu tau kêkôc polom ²⁴mênghêjam danje ma kêpô kêkôc, go kêsôm gebe “Aêñoc ôlic, tañ gêjô amac nañ tonec. Anghôm amboac tonañ, ec taêm ênam aêgenj.” ²⁵ Senj su, go kêkôc laclu amboac tonañ ma kêsôm gebe “Laclu aêñoc dec poac wakucña tau tonec. Anghôm amboac tonañ, go embe anôm, ma taêm ênam aêgenj.” ²⁶ Êtôm têm samob, tañ anij polom tonec to anôm êsêp laclu tonec nañ, asôm Apômtau gêmac êndu ñawae lasê e tau êmu êmêñ.

*Taniñ moasiñ dabuñ ñapep, takic tauñ nêñ bin
atom*

²⁷ Amboac tonañ teñ embe êniñ polom tonec me ênôm êsêp Apômtaunê laclu tonec wauc-waucgenj, nañ oc êwê Apômtaunê ôli to dec ñakaiñ. ²⁸ Samob sênsaê tauñ êndênj-êndênjenj su acgom, go sêniñ polom to sênôm êsêp laclu tonec. ²⁹ Ñamalac tañ êniñ moasiñ to ênôm êsêp laclu nañ, embe etoc Apômtaunê ôli sa atom, oc êniñ to ênôm gêñ tau êtu êkic tau nê binja. ³⁰ Kêtu tonañja tec amacnêm lau taêsam têtap gêmac sa to ôlinjalô gêjaña ma ñagêdô sêmac êndu. ³¹ Aêac embe tansaê tauñ ñapep, go Anôtô êmêtôc aêac atom. ³² Apômtau kêmetôc to gêjac aêac, gebe ênê mêtôc ñamuña ensenj aêac su tanaña dawin nom atom.

³³ O lasitêwaac, amboac tonañ embe akac sa êtu anij moasiñja, nañ aôñ taôm acgom. ³⁴ Teñ embe mo êjô enj, nañ êniñ gêñ anga nê andu kwananjenj,

gebe akac taôm sa êtu akic taôm nêm biñña atom. Tauc jandêñ amac jawac acgom, go jamansañ biñ ñagêdo êwiñ.

12

Ñalau Dabuñ nê moasiñ

¹ O lasitêwaac, aê gabe jansa moasiñ Ñalauña auc êndêñ amac atom. ² Amac ajalagac gebe Gêdêñ tañ amoa lau samuçagenñ nañ, nêm ñalêlôm kêkac amac e awê adêñ gwam awamê aja. ³ Amboac tonañ aê jasôm lasê êndêñ amac gebe Ñac teñ embe Anôtônê Ñalau êôc eñ awa sa, nañ êsôm gebe “Aê japuc boa Jesu” nec atom. Me teñ embe Ñalau Dabuñ ênam eñ auc atom, nañ oc êtôm atom gebe êsôm gebe “Jesu eñ Apômtau.”

⁴ Moasiñ gêdêñ-gêdêñgenñ, mago ñaÑalau tagenñ. ⁵ Sakiñ gêdêñ-gêdêñgenñ, mago ña Apômtau tagenñ. ⁶ Ñaclai tanam kômña gêdêñ-gêdêñgenñ, mago ñaAnôtô tagenñ, tañ gêjam kôm kêpi lau samob gebe sêngôm gêñ samob ñanô êsa nañ. ⁷ Ñalau geoc tau lasê gêdêñ ñamalac ñalêñ gêdêñ-gêdêñgenñ gebe êmoasiñ gôlôac. ⁸ Ñalau kêkêñ kauc mêtêña gêdêñ ñac teñ, to Ñalau tonanjenñ kêkêñ kauc êkip biñ ñam saña gêdêñ teñ. ⁹ Ñalau tagenñ tonañ kêkêñ ñac teñ kêkêñ gêwiñ ma kêkêñ moasiñ dangôm lau ôlinñ ñajam êsaña gêdêñ ñac teñ. ¹⁰ Eñ kêkêñ ñaclai gêdêñ ñac teñ, tec gêgôm gêñsêga ma kêkêñ ñac teñ geoc biñ lasê. Eñ kêkêñ ñac teñ kêjala ñalau ñajam to secña ma kêkêñ ñac teñ kêsôm biñ awenñ ñatalô, ma kêkêñ teñ gêwa biñ awenñ ñatalôña sa. ¹¹ Ñalau tagenñ tau tonañ gêjam kôm samob tonañ ñai. Eñ gêjac

sam nê moasiņ gêdêņ lau gêdêņ-gêdêņgeņ kêtôm eņ tau taê gêjam.

Ôli tagen, ma ñagêñlêlôm taêsam

¹² Kilisi kêtôm ôli teņ. ôli tau gêņ tagen, mago ñagêñlêlôm taêsam. Ôli ñagêñlêlôm tokaiņ-tokaiņ, mago samob tonañ têtú ôli tagen. ¹³ Aêac samob taliņ saņgu ma Ñalau tagen gêbiņ aêac tônia tatu ôli tagen Juda to lau samuc, gêñôma to lau, taņ sêmoa nêņ Iêtêgeņ naņ, ma sêkêņ Ñalau tagen gêdêņ aêac samob tanôm.

¹⁴ Ôli tau ñagêñlêlôm tagen atom, ñagêñlêlôm taêsam. ¹⁵ Akaiņ embe êsôm gebe “Aê lêma atom, tec katu ôli ñagêñlêlôm teņ atom,” biņ tonañ oc êkac eņ su aņga ôli êtôm atom. ¹⁶ Ma taņasuņ embe êsôm gebe “Aê mataanô atom, tec katu ôli ñagêñlêlôm t eņ atom,” biņ tonañ oc êkac eņ su aņga ôli êtôm atom. ¹⁷ Ôli samucgeņ embe êtu mataanôñageņ, oc êņ biņ amboac ondoc. Ma embe êtu taņasuņñageņ, oc êņu gêņ ñamalu amboac ondoc. ¹⁸ Mago galoc amboac teņ. Anôtô kêkêņ ôli ñagêñlêlôm gêdêņ-gêdêņgeņ kêtôm eņ taê gêjam. ¹⁹ Ôli samucgeņ embe êtu ñagêñlêlôm tagen, go ôli ñanô tau ênêc ondoc. ²⁰ Mago galoc amboac teņ. Ôli ñagêñlêlôm taêsam ma ôli ñanô tagen.

²¹ Mataanô kêtôm atom gebe êsôm êndêņ lêma gebe “Aê kêpô lêna aôm atom.” Ma mômêapac kêtôm atom gebe êsôm êndêņ akaiņagêc gebe “Aê kêpô lêna amagêc atom.” ²² Amboac tonañ atom. Ôli ñagêñlêlôm, taņ talic amboac gêņ palê-palê naņ, embe masi, oc tapô lêna ñanô. ²³ Ôli ñagêñlêlôm, taņ talic amboac gêņ ñaôma naņ, têkwa auc ñapep.

Ma aêac ôlinj nasec, nanj tajop njapep sawa. ²⁴ Ôlinj njagênlêlôm njajam, nanj tajop amboac tonanj atom. Anôtô kêmasanj ôlinj ma ketoc njagênlêlôm njaôma-njaôma sa kêlêlêc. ²⁵ Enj gêgôm amboac tonanj gebe ôli êwa tau êkôeêkôc atom, njagênlêlôm samob taênj ênam tauj ma sênam tauj sa êndênjêndêngenj. ²⁶ Ôli njagênlêlôm tagenj embe êtap njandanj sa, go njagênlêlôm samob sêôc njandanj sêwinj. Ma embe tetoc njagênlêlôm tagenj sa, go samob têtac njajam sêwinj.

²⁷ Amac atu Kilisinê ôli ma atu njagênlêlôm gêdênj-gêdêngenj. ²⁸ Ma Anôtô kêdênanj gôlôac dabunj nênj lau njagêdô amboac tonec. Aposolo têtû njamata, propete têtû luagêcja, kêdônjwaga têtû têlêacja. Go kêkênj njagêdô sêgôm gênsêga, njagêdô têtap moasinj sêngôm lau gêmac ôlinj njajam êsanja sa, njagêdô sêjam lau sa, njagêdô sêjam gôlinj gôlôac, njagêdô sêsôm binj awenj njatalôna. ²⁹ Êsêac samob têtû aposolo ma têtû propete ma têtû kêdônjwaga atom. Samob sêgôm gênsêga atom. ³⁰ Samob têtap moasinj sêngôm lau gêmac ôlinj njajam êsanja sa atom. Samob sêsôm binj awenj njatalôna ma sêwa binj awenj njatalôna sa atom. ³¹ Ma amac atu kêka-kêka moasinj njanô taumanj.

Ma galoc jatôc lênj, tanj kêlêlêc njagêdô su nanj, andênj amac.

13

Binj têtac gêwinj njanôna

¹ Aê embe jasôm njamalac to anjela awenj, mago têtac êwinj njanôgenj atom, oc jatôm ki kêdônj tau to kelenkelenj kêtanj. ² Ma embe jaoc binj lasê to jajala gênj kêsinj tauja to kauc njam samob, ma embe jakênj

êwiñ ñajaña êtôm jasôm lôc sêmbuc tauñ saña, mago têtac êwiñ ñanô atom, oc jatu gêñ ñaôma. ³ Ma embe janac sam ñoc waba samob êndênj lau ñalêlôm sawa to jakênj ôlic ja êniñ, mago têtac êwiñ ñanôgeñ atom, oc ênam aê sa atom.

⁴ Têtac gêwiñ ñanô gê biñ tôn, têtac gêwiñ ñanô kêtôm ñac gabêjam, gêjam lêmunñ atom. Têtac gêwiñ ñanô kêkianñ tau sa atom to ketoc tau sa atom, ⁵ kêsa lêñ wauc-waucgeñ atom, taê gêjam taugenñ nê gêñ atom, têtac ñandanñ sebeñ atom, gê launênj sec tôn atom. ⁶ Têtac gêwiñ ñanô tau kêtû samuc gêñ geo atom, kêtû samuc biññanô taugenñ. ⁷ Têtac gêwiñ ñanô tau gêôc gêñwapac samob, kêkênj gêwiñ biñ samob, kêkênj mata gêñ samob, gêôc gêñ samob totêtac kêpa sugenñ.

⁸ Têtac gêwiñ ñanô oc êmbacnê atomanô. Biñ daoc Anôtônê biñ lasêña oc ê su ênaña. Biñ awenñ ñatalôña oc êmbacnê. Biñ tajala kauc ñamña oc ê su ênaña amboac tonañ. ⁹ Aêac tajala kauc ñatênagenñ ma daoc biñ lasêña ñatênagenñ amboac tonañ. ¹⁰ Mago êndênj tañ gêñ ñanô tau mênêsa nanñ, gêñ ñatênagenñ tau oc ê su ênaña.

¹¹ Gêdênj tañ aê ñapalêgeñ nanñ, kasôm biñ katôm ñapalê sêsôm, ma kajala gêñ katôm ñapalê sêjala ma taêc gêjam biñ katôm ñapalê taênj gêjam e katu ñac acgom, go gawi mêtê ñapalêgeññ tau sinñ. ¹² Galoc talic gêñ kêtôm tasala gêñ tau kêsêp tasalakatu ñadaunñdaunñ teñ, mago êtu ñamu oc talic gêñ samob ñalanô êpi tagen. Galoc aê kajala gêñ ñatênagenñ. Mago êtu ñamu oc jajala gêñ samob tomalagenñ êtôm Apômtau kêjala aê. ¹³ Galoc gêñ têtêac tonec tec gêc gebe Takênj gêwiñ ñanô to takênj materñ ñanô

ma têtac gêwiñ ñanô. Mago têtac gêwiñ ñanô tau tec gêñ ñanô kêlêlêc gêñ ñagêdô su ñêñgeñ.

14

Bij ñagêdô kêpi moasiñ Njalaña

¹ Amacnêm lêñ epeñ têtac êwiñ ñanôña ma atu kêka-kêka moasiñ Njalaña ma taêm êka moasiñ aoc Anôtônê bij lasêña êtu ñamatageñ, ² gebe ñac, tañ kêsôm bij awen ñatalôña nañ, kêsôm bij gêdêñ ñamalac atom, kêsôm gêdêñ Anôtô taugen. Lau teñ sêñô bij tonañ atom, Njalau kékac eñ tec kêsôm bij, tañ gêc lêlômgeñ nañ. ³ Mago ñac, tañ geoc Anôtônê bij lasê nañ, kêsôm bij gêdêñ ñamalac ma gêboa êsêac sa to gêlêñ bij êsêac ma gêjam malô nêñ ñalêlôm. ⁴ Nac tañ kêsôm bij awen ñatalôña nañ, gêboa tau sa, mago ñac, tañ geoc Anôtônê bij lasê nañ, gêboa gôlôac dabuñ sa amboac tonañ. ⁵ Aê gabe amac samob asôm bij awen ñatalôña, mago aê têtac gêwiñ kêlêlêc gebe aoc Anôtônê bij lasê. Nac tañ geoc Anôtônê bij lasê nañ, kêmoasiñ gôlôac kêlêlêc ñac, tañ kêsôm bij awen ñatalôña nañ su. Tageñ ñac teñ embe êwa ênê bij tau sa e êmboa gôlôac dabuñ sa, oc êtôm amboac tonañgeñ.

⁶ O lasitêwaac, aê embe jandêñ amac wacjasôm bij awen ñatalôña, oc janam amac sa amboac ondoc. Aê embe jasôm bij, tañ gêc lêlômgeñ nañ, lasê ma jawa kauc ñam sa me jaoc Anôtônê bij lasê ma jandôñ mêtê êndêñ amac atom, oc janam amac sa atom. ⁷ Gêñ tañ takôc kêtú tanam wê êsêpña amboac gasuc me kaliñgwan nañ, embe sêju me sênac ñalêñ tageñ ñapan, oc tajala ñaawa, tañ êsêac sebe sêju me sênac nañ amboac ondoc. ⁸ Ma dauc

embe êtañ meloc-meloc, go asa êmansañ tau atu ênac siñña. ⁹ Amacnêm biñ amboac tonañ. Amac embe asôm biñ ênêc awê atom, asôm biñ awen ñatalôñagen, oc sêjala biñ, tañ asôm nañ amboac ondoc. Amac oc asôm nêmbiñ êsêp sawa. ¹⁰ Lau nomña nêñ awen tokain-tokain, mago awen samob tonam. ¹¹ Aê embe jajala ñac ten awa ñam atom, go ñac, tañ kêsôm tau awa nañ, êlic aê amboac ñac jaba, ma aê oc jalic en amboac ñac jaba amboac tonañ. ¹² Amac amboac tonañ. Amac atu kêka-kêka moasin Ñalauña, tec ansom moasin, tañ emboa gôlôac dabuñ sa nañ, e ênam amac aucgen.

¹³ Amboac tonañ ñac, tañ kêsôm biñ awen ñatalôña nañ, eten mec êndên Anôtô gebe êkên moasin êwa biñ saña êndên en êwiñ. ¹⁴ Aê embe jaten mec jasôm biñ awen ñatalôña, go ñoc ñalau eten mec, mago ñoc kauc oc êjala ñam atom. ¹⁵ Biñ tau amboac ondoc. Aê gabe ñoc ñalau embe eten mec, nañ ñoc kauc eten êwiñ. Ñoc ñalau embe ênam wê, nañ ñoc kauc ênam êwiñ. ¹⁶ Nêmbiñ ñalau embe ênam danje Anôtô, go lau ñagêdô, tañ sêmoa nañ, sênac mata nêmbiñ mec ma sêsôm gebe “Biññanô” sêwiñ nañ amboac ondoc. Êsêc sêjam kauc biñ, tañ koten nañ. ¹⁷ Aôm oc gôjam danje Anôtô ñajamgen, tagen nêmbiñ mec gêboa lau ñagêdô sa gêwiñ atom.

¹⁸ Aê gajam danje Anôtô kêtú kasôm biñ awen ñatalôña kélêlêc amac samob suña. ¹⁹ Mago anja gôlôac dabuñ ñalêlôm embe jasôm biñ tokauc ñalô lemen tenjen gebe jandôn lau ñagêdôña, oc ñajam êlêlêc jasôm biñ awen ñatalôña ñalô 10,000 su.

²⁰ O lasitêwaac, taêm ênam biñ atôm ñapalê saun taên gêjam nec atom. Taêm ênam biñ atôm lau

kapôêṅ taêṅ gêjam. Mago lêṅ secṅa tec atôm ṅapalê dedecmaṅ. ²¹ Apômtau kêsôm biṅ teto gêc gebe “Aê jasôm biṅ êndêṅ lau tônê janam lau jaba awen to janam lau, naṅ sêsôm biṅ jaba laṅôṅ. Mago êsêac oc sêkêṅ taṅeṅ aê atom.”

²² Amboac tonanṅ biṅ awenṅ ṅatalôṅa kêtû lau-sêkêṅ-gêwiṅwaga nêṅ ṅabelo atom, kêtû lau-sêkêṅ-gêwiṅ-atomwaga nêṅ ṅabelo. Ma daoc Anôtônê biṅ lasêṅa kêtû lau-sêkêṅ-gêwiṅ-atomwaga nêṅ ṅabelo atom, kêtû lau-sêkêṅ-gêwiṅwaga nêṅ ṅabelo. ²³ Gôlôac dabuṅ embe samob sêkac taṅ sa ma samob sêsôm biṅ awenṅ ṅatalôṅa, go lau ṅagêdô me lau samuc, taṅ nasêwiṅ naṅ, oc sêsôm biṅ amboac ondóc. Oc sêsôm gebe meloc kêtê amac. ²⁴ Mago samob embe seoc Anôtônê biṅ lasê ma ṅac samuc teṅ me ṅac jaba teṅ embe naêwiṅ, oc samob nêṅ biṅ epeṅ to êmêtôc eṅ ²⁵ e biṅ, taṅ kêsij tau gêc nê ṅalêlôm naṅ, êtu awê, go êu tau laṅôanô êndêṅ nom etoc Anôtô sa ma êsôm lasê ênêc awêgeṅ gebe “Anôtô gêmoa gêwiṅ amac biṅṅanôgoc.”

Danḡôm nêṅ gé ṅ samob ṅapep sawa

²⁶ O lasitêwaac, biṅ tonanṅ ṅam amboac ondóc. Amac embe akac taôm sa, go ṅac teṅ êpuc wê teṅ sa, teṅ êndôṅ mêtê, teṅ êsôm biṅ, taṅ gêc lêlômgeṅ naṅ, lasê, teṅ êsôm biṅ awenṅ ṅatalôṅa ma teṅ êwa biṅ tau sa. Gêṅ samob tonanṅ ṅai aṅgôm êtu amboa gôlôac dabuṅ saṅa. ²⁷ Lau embe sêsôm biṅ awenṅ ṅatalôṅa, go ṅac luagêc me têlêac sêsôm biṅ ma êtôm. Êsêac sêsôm biṅ sêndênaṅ taṅgeṅ ma ṅac teṅ êwa biṅ tau sa. ²⁸ ṅac êwa biṅ saṅa teṅ embe êmoa atom, go ṅac êsôm biṅ awenṅ ṅatalôṅa ênam tau tôṅ êndêṅ gôlôac dabuṅ, êsôm biṅ ênêc eṅ tau to Anôtôṅageṅ.

²⁹ Nac luagêc me têlêac seoc Anôtônê biñ lasê ma lau ñagêdô sênsaê biñ tau. ³⁰ Anôtô embe eoc biñ, tañ gêc lêlômgenñ nañ, teñ lasê êndênñ ñac teñ, tañ gêngôñ gôlôac ñalêlôm nañ, go ñac, tañ kêsôm biñ gêmoa nañ, êoc nê biñ tôñ acgom. ³¹ Amac samob atôm gebe aoc Anôtônê biñ lasê asôm ajô taôm-ajô taômgenñ e andônñ lau to alênñ biñ lau samob. ³² Lau seoc biñ lasêña nêñ ñalau tañenñ wamu êndênñ êsêac, tañ seoc biñ lasê nañ, ³³ gebe Anôtô kêtû gênñ wauc-waucgenñ ñaAnôtô atom, kêtû biñmalô ñaAnôtô.

Mête tañ sêgôm aña Anôtônê launênñ gôlôac samob nañ, sêngôm aña amacnêm amboac tonañ gebe ³⁴ Gôlôac embe sêkac sa, go lauo sênam taunñ tôñ. Alôc gebe sêsôm biñ nec atom. Êsêac sêkôninñ taunñ êtôm Anôtônê biñsu kêsôm. ³⁵ Lauo embe taênñ ênam gebe sêjala biñ ñagêdô êtu tôñ, go têtû kênac nêñ ñaci aña taunñ nêñ êndumanñ. Gôlôac embe sêkac sa ma awê teñ embe êsôm biñ, oc êtu biñ majenña. ³⁶ Taôm asôm acgom, Anôtônê biñ kêsa aña amac taômgenñ nêm me gêsunñ tau gêdênñ amac taômgenñ gêwac me.

³⁷ Nac teñ embe êlic tau gebe ñac eoc Anôtônê biñ lasêña me êwê kainñ moasinñ ñalauña teñ, nañ êjala gebe biñ, tañ aê kato gêdênñ amac nañ, Apômtaunê jatu. ³⁸ Enñ embe êjala biñ tonañ atom, oc amac ajala enñ atom amboac tonañ. ³⁹ O lasitêwaac, amboac tonañ atu kêka-kêka gebe aoc Anôtônê biñ lasê ma akô lau, tañ sêsôm biñ awenñ ñatalôña nañ, auc atom. ⁴⁰ Anğôm gênñ samob naêndêngenñ ma êtôm ñagôlinğenñ.

Apômtau Jesu gêdi sa

¹ O lasitêwaac, aê jakêñ puc amac gebe taêm ênam ñawae ñajam êtiam. Aê kasôm ñawae ñajam tau lasê gêdêñ amac ma amac akôc sa ma ñawae ñajam tau kêpuc amac tôñ akô ñajaña. ² Embe akôc ñawae ñajam, tañ kasôm lasê gêdêñ amac nañ tôñ, go ênam amac kêsi. Mago embe akôc tôñ atom, oc akêñ êwiñ ñaôma.

³ Biñ ñamataña, tañ kakêñ gelom amac nañ, gelom aê amboac tonañ gebe Kilisi gêmac êndu kêtú aêacnêñ secña kêtôm teto gêc. ⁴ Êsêac sêsuj enj ma Anôtô gêñu enj sa gêdêñ bêc kêtú têtêac kêtôm teto gêc. ⁵ Enj geoc tau lasê gêdêñ Kepa su acgom, go gêdêñ êsêac 12. ⁶ Go geoc tau lasê gêdêñ lasitêwai, tañ sêlêlêc 500 su nañ, ma sêlic enj sêwiñ taunjen. Lau tau nêñ taêsam tec mateñ jali sêmoa ma ñagêdô sêmac êndu su. ⁷ Go geoc tau lasê gêdêñ Jakobo su, go gêdêñ aposolo samob.

⁸ Enj geoc tau lasê gêdêñ samob su, go kêtú ñamuanô tau enj geoc tau lasê gêdêñ aê amboac tonañ, tec katôm ñapalê, tañ têna kêkôc enj keso têm. ⁹ Aê katu aposolonêñ ñac ñamuña teñ. Aê katôm gebe sêsam aê gebe aposolo atom, gebe aê kêjanda Anôtônê gôlôac dabuj. ¹⁰ Mago Anôtônê moasiñ kêkêñ aê katu aposolo. Ma ênê moasiñ, tañ kêkêñ gêdêñ aê nañ, ñanô masi atom. Aê gajam kôm kapôênj kêtêlêc êsêac samob su, mago aê tauc gagôm atom, Anôtônê moasiñ, tañ gêwiñ aê nañ gêgôm. ¹¹ Mago mêtê tau aê to êsêac ajam kêtôm taugenj ma amac tec akêñ gêwiñ.

Ñacmêtê oc sêndi sa

12 Aêac ajam mêtê gebe Anôtô gênu Kilisi gêdi sa anğa nacmatênê. Ma amboac ondoc amacnêm lau nacgêdô sêsôm gebe nacmatê oc sêndi sa atom nec. 13 Nacmêtê embe sêndi sa atom, oc Anôtô ênu Kilisi gêdi sa atom amboac tonanğen. 14 Kilisi embe êndi sa atom, oc jaen, tağ aêac ajac gêdên amac nağ, nanô masi ma amacnêm akên gêwiğ nanô masi amboac tonanğen. 15 Embe amboac tonanğ, oc aêac atu lau, tağ awa biğdansanğ sa kêpi Anôtô, aêac awa sa gebe Anôtô gênu Kilisi sa, mago en embe ênu nacmatê sa atom, nanğo gênu Kilisi sa atom amboac tonanğen. 16 Anôtô embe ênu nacmatê sa atom, nanğo gênu Kilisi sa su atom amboac tonanğ. 17 Mago en embe ênu Kilisi sa atom, oc akên êwiğ naôma ma amoa tonêm secgenğ napanğ. 18 Ma êsêac, tağ sêkên gêwiğ Kilisi ma sêmac êndu su nağ, sêjağa amboac tonanğen. 19 Aêac embe takên matenğ Kilisi êndênğ têm tamoia nom tonecğagenğ, go lau sêlic aêac tatu gên gêbac ma taên walô aêac êlêlêc lau nacgêdô samob su nêngenğ. 20 Mago Anôtô gênu Kilisi gêdi sa anğa nacmatênê sugac. En kêtü lau, tağ sêmac êndu su nağ, nêğ namêc. 21 Namalac tagenğ kêtü tamac êndu nanamôkê, ma namalac tagenğ kêtü dandi sa anğa nacmatênê nanamôkê. 22 Biğ tau amboac tonec gebe Adam gêbiğ aêac tônğ, tec samob tamac êndu, ma Kilisi gêbiğ aêac tônğ, tec samob matenğ jali êsa. 23 Mago samob matenğ jali êsa êndênğ-êndênğenğ êtôm nêğ noc. Kilisi kêtü namêc, go êsêac, tağ têtü ênê lau nağ, sêndi sa êndênğ noc en êmu êmênğa. 24 Su, go Kilisi ênac dabiğ gên samob. En oc ensenğ gôliğ to naclai ma najağa samob su, ma êkên gôliğ tau êndênğ Tama Anôtô. 25 Gôliğ kiğğa

gêjac Kilisi ñawae e Anôtô êkêñ ñacjo samob sêsô enj akainj ñalabu acgom. ²⁶ Go êtu ñamu ensenj ñacjo gêmacanô tau su. ²⁷ Teto gêc gebe “Gêñ samob kêsô enj akainj ñalabu.” Teto gebe “Gêñ samob kêsô enj ñalabu,” mago binj tonec gêc awê gebe ñalô Gêñ samob kêkanônj ñac, tañ kêkêñ gêñ samob kêsô enj ñalabu nañ, gêwiñ atom. ²⁸ Gêñ samob êsô Latu ñalabu su acgom, go Latu tau êsô ñac, tañ kêkêñ gêñ samob kêsô enj ñalabu nañ, ñalabu amboac tonañ, gebe Anôtô ênam gôliñ gêñ samob ênam aucgeñ.

²⁹ Lau tañ sêliñ sanju sêjô ñacmatê nañ, oc sêngôm amboac ondoc. Ñacmatê embe sêndi sa atomanô, go êsêac sêliñ sanju sêjô ñacmatê su êtu asageñña. ³⁰ Ma aêac amboac ondoc. Aêac amoa jageo kêtôm bêc samob kêtû gêñ ñaclai gebe ensenj aêacña nec kêtû asageñña. ³¹ O lasitêwaac, binjñanôgoc, aê gêmac êndu kêtôm bêcgeñ. Aê kasôm binj tonañ kêtû amac atu ñoc waec, tañ gêc gêwiñ aêacnêñ Apômtau Kilisi Jesu nañña. ³² Aê gajac sinj gêdêñ bôc ñaclai anga Epese. Aê embe janac sinj tau êtu binj ñamalacñageñ, oc ênam aê sa amboac ondoc. Ñacmatê embe sêndi sa atom, go taniñ to tanôm gêñ tanac ñawaegenmañ, gebe ñaelenj oc tamac êndu.

³³ Ansau taôm atom. Embe asêlêñ awiñ lau sec, oc ensenj nêñ mêtê ñajam su. ³⁴ Tekwem saki êsa ñapep ma anğôm sec êtiam atom. Aê jasôm binj tonec e jañğôm amac majem êsa gebe Amacnêñ lau ñagêdô sêjam kauc Anôtô.

Aêac oc dandi sa toôliñgeñ

³⁵ Lau ñagêdô oc têtû kênac gebe “Ñacmêtê oc sêndi sa amboac ondoc. Ma embe mênşêpi, oc sêkôc ôliñ amboac ondoc.” ³⁶ Melocma. Gêñ

tañ kôsê nan, embe êtu palê atom, oc êpoa atom. ³⁷ Embe ôsê gêñ, oc ôsê ñadambê, tañ êlêc êpi êmên nan atom, oc ôsê ñamatugen, amboac jañgom me gêñ ñagêdô ñawê. ³⁸ Anôtô êkên ñanô êndên ñawê êtôm taê gêjam ma êkên ñanô tokain-tokain êndên ñawê êndên-êndêngeñ. ³⁹ Gêñ samob ôlin têtôm tañ atom. Ñamalac ôlin teñ ma bôc ôlin teñ ma moc ôlin teñ ma i ôlin teñ. ⁴⁰ Ñanô undambêña to ñanô nomña gêc gêdên-gêdêngeñ amboac tonañ. Mago gêñ undambêña ñawasi teñ, ma gêñ nomña ñawasi teñ. ⁴¹ Oc ñawasi teñ ma ajôñ ñawasi teñ ma utitalata ñawasi teñ. Ma utitalata tonañ ñai ñawasi gêdên-gêdêngeñ amboac tonañ.

⁴² Êndên noc ñacmatê sêndi saña nan, oc amboac tonañ. Sêsê gêñ, tañ ê su nan, ma gêñ teñgeñña oc êndi sa. ⁴³ Sêsê ôli ñaôma ma ôli ñawasi oc êndi sa. Sêsê ôli palê-palê ma ôli toñaclai oc êndi sa. ⁴⁴ Sêsê ôli nomña ma ôli ñalauña oc êndi sa. Embe ôli nomña ênêc, go ôli ñalauña ênêc amboac tonañgeñ. ⁴⁵ Amboac teto gêc gebe “Ñac ñamataña, Adam, kêtù gêñ mata jali.” Mago Adam ñamuña eñ ñalau, tañ kêkên aêac dangôn maten jali. ⁴⁶ Ôli ñalauña mênkêsa kêtù ñamata atom, ôli nomña gêmun, go ôli ñalauña kêdaguc. ⁴⁷ Ñamalac ñamataña eñ anğa nom, tec kêtù gêñ nomña. Ñamalac kêtù luagêcña gêmên anğa undambê. ⁴⁸ Lau nomña têtôm ñac nomña tonañ, ma lau undambêña têtôm ñac undambêña tonañ. ⁴⁹ Aêac tec tawê kain ñac nomña lanô nec, oc tawê kai ñac undambêña lanô amboac tonañgeñ. ⁵⁰ O lasitêwaac, biñ tonec tec jasôm gebe Aêac ôlin to dec tonec tawê kain Anôtônê gamên atom. Ma gêñ, tañ ê su nan, oc êwê kain gêñ teñgeñña atom.

⁵¹ Anô acgom, aê jasôm biñ ñalêlômña tenj êndênj amac gebe Aêac samob oc tamac êndu atom, mago Anôtô oc êpô aêac samob ôlinj ôkwi kainj tenj êsa.

⁵² Biñ tau êsa sep tagenj ma eb tagenj êndênj dauc êtañ ñamuña. Dauc tonañ embe êtañ, go ñacmatê oc sêndi sa toôlinj tenjenña ma Anôtô oc êpô aêac olinj ôkwi kainj tenj êsa, ⁵³ gebe gênj tonec, tañ ê su nañ, oc êsô gênj tenjenña sa amboac ñakwê, ma gênj tonec, tañ êmac êndu nañ, oc êsô gênj, tañ êmac êndu atomña nañ sa. ⁵⁴ Mago êndênj tañ gênj tonec, tañ ê su nañ, oc êsô gênj tenjenña sa, ma gênj tonec, tañ êmac êndu nañ, oc êsô gênj, tañ êmac êndu atomña nañ sa, go biñ, tañ teto gêc nañ, êtu anô gebe “Ñac tañ kêku ñacjo tulu nañ, gesenj gêmacanô tau su.

⁵⁵ O gêmacanô tau, aôm kôku ñacjo tulu ñañanô gêc ondoc.

O gêmacanô tau, nê m kê m tau ondoc.”

⁵⁶ Sec kêt u gêmacanô ñakê m, ma biñsu kêt u sec ñañaclai. ⁵⁷ Mago danje êndênj Anôtô, tañ kêkênj aêac taku ñacjo tulu kêt u aêacnênj Apômtau Jesu Kilisiña.

⁵⁸ O ñoc lasitêwaace, amboac tonañ atu lau ñajaña to amoa nê m ñañênj. Anam Apômtaunê kôm ênam amac auc ñapanj. Ma ajala gebe kolenj, tañ anam êtu Apômtauña nañ, oc anam ñaôma atom.

16

Da tanam Anôtônê lau saña

¹ Galoc biñ êpi awa ênam Anôtônê lau saña. Angôm êtôm biñ, tañ kajatu gêdênj gôlôac dabun Galataña gebe sênjômña nañ. ² Êtôm woke ñabêc ñamataña samob amac samob êndênjêndênjenj anac

awa sa ênêc tauņa êtôm gêñ, tañ gêc amacña nan, ec êndên tañ jaô lasê amac nan, ajon da sa ñalên ñawapac atom. ³ Aê jaô lasê amac su acgom, go jasakinj lau, tañ amac alic éaêac têtôm nan, topapia êwa êsêac saña sêna Jerusalem gebe sêkên nêmoasinj êndên lau ônê. ⁴ Embe jalic êtôm gebe tauc jasêlên, go êsêac sêsêlên sêwiñ aê.

Paulu tae gêjam nê lên ñagêdô

⁵ Aê jana Makedonia su acgom, go jandên amac jawac, gabe jasa Makedonianagen jawac. ⁶ Aê oc jamoa jawiñ amac ñasawa ec, moae jamoa e komô êmbacnê. Go amac anam aê sa to akên aê jasa ñoc lên ñagêdô êtiam. ⁷ Aê gabe jalic amac têlagen ma jawi amac sinj sebenj atom. Aê taêc kêka gebe Apômtau embe êlôc sa, go jañgôn jawiñ amac ñasawa ec baliñ. ⁸ Aê jamoa Epese tonec e Pentekost êmbacnê, ⁹ gebe katam tej gêlêc su samucgenj gêdên aê, tec janam kôm toñanôgenj, mago ñoc soño-soño taêsam tec sêmoa.

¹⁰ Timote embe êwac, nanj amoasinj enj ec ôli andanj amac gebe enj gêjam Apômtaunê kôm kêtôm aê tauc. ¹¹ Tej êlic enj amboac gêñ ñaôma atom. Anam enj sa to akên enj tobiñmalôgenj êndên aê êmu êmênj êtiam, gebe aê to lasitêwai aônj enj.

¹² Biñ êpi lasinji Apolo amboac tonec. Aê kateñ enj kêtú dim taêsam su gebe êwiñ lasitêwai êndên amac êwac. Mago enj taê gêjam gebe êwac galoc atom, ñasawa tej embe êtap lên ñajam tej sa, go êwac.

Paulu gêjac mata nê biñ

¹³ Anam jali to akên êwiñ ma akô ñajanja atôm ñacgenj. ¹⁴ Anjôm nêmgênj samob totêmtac êwiñgenj.

¹⁵ O lasitéwaac, amac ajala Stepana to nê gôlôac. Êsêac lau buña namataña anğa gamêñ Akaiña ma sêkêñ tauñ sêjam sakinj Anôtônê lau sêjac ñawaegen. ¹⁶ Aê jalêñ biñ amac gebe asô lau amboac tonañ ñalabu êtôm asô êsêac samob, tañ sêjam sakinj to sim tauñ su sakinj tonañña nañ, ñalabu amboac tonañ. ¹⁷ Aê têtac ñajam gebe Stepana agêc Potunata ma Akaika dêdêñ aê sêmêñ sêjô amac samob su. ¹⁸ Êsêac tonañ sêlau amac to aêacnêñ ñalêlôm. Tec atoc lau amboac tonañ samañ.

¹⁹ Gôlôac dabuñ Asia Saunña awenğ gêjac amac. Akwila agêc Priska to gôlôac dabuñ, tañ sêkac sa anğa êsêagêcnêñ andu nañ, awenğ gêjac amac ñanô kêtú Apômtauña. ²⁰ Lasitéwai samob awenğ gêjac amac. Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê lau nêñ mêtê.

²¹ Aê Paulu tauc kato biñ aoc gêjac amacña tonec ña tauc lemoc. ²² Tenğ embe têtac êwiñ Apômtau atom, oc Anôtô êpuc boa enğ. Marana tê (ñam gebe O Apômtau ômôñ). ²³ Apômtau Jesu nê moasiñ wacêpi amac. ²⁴ Aê têtac gêwiñ amac samob, tañ Kilisi Jesu gêbiñ aêac tôñ nañ.

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb